

ÁRA
10
FILLÉR

A KENYÉR

Arany János írja „Széchenyi István emlékezete” című versében.

*Bizton ezer bajunk közt megtalálta
Azt, ami fő s mindent befoglaló
Elvész az én népem, elvész — kiáltá —
Mivelhogy tudomány nélkül való!*

(A második két sor idézet a Bibliából. Hózeás próféta 4. 6.)

Kevés szóval

akarjuk célunkat megvalósítani. *Kevés szóval*, mert sok beszédnek sok az alja. *Kevés szóval*, mert a tiszta, sallang nélküli tudást akarjuk magyar emberek között terjeszteni. *Kevés szóval*, mert az értelem csak akkor igaz és valódi, ha kevés szóval jár. Az az igazság, amit sok beszéddel kell magyarázni, nem igazság! Az igazság útja egyenes és ami elébe áll, azt elmossa a nyári zápor is, elfújja a szél is, azzal nem kell bajlódni. A mi igazságunk pedig ez: „A nemzet csak akkor boldogulhat, ha tagjai elegendő szellemi készséggel vívják az életharcot.”

Kérjük olvasóinkat, keressenek meg leveleikkel, mondják el, ha hibáznak, írják meg fogyatékoságainkat azért, hogy lapunkat javítsuk, tökéletesítsük és jobban szolgáljuk népiünket. Nem félünk a haragtól sem, mert a munkánk elé ezt írjuk: „Könnyebb a Dunát félmarokra venni, mint mindenkinek a kedvére tenni.”

A kenyér

mindenkinek elege, mindenkinek gondja, mindenkinek öröme, vágya. Ezért választottuk címül. Elmegyünk a széles magyar mezőre, oda, ahol az acélosszemű búza kalásza Isten segedelméből és ember verejtékéből érésbe hajlik és odakínálja alázatos fejét a népnek. Elmegyünk a nyomán az aratásba, a cséplésbe, a malomba és elmegyünk a munkás, a gazda, az iparos, a kereskedő nép árva vagy módos asztalához, keresni a sűrű fehér magyar kenyeret. És ahol csak hijjával van, pótolni akarjuk, ahol bőven dagasztják, ott megjavítani igérjük, tanítással, okosítással, mert „elvész az a nép, amely tudomány nélkül való”.

NÉPI FOLYÓIRAT

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára évente 2.40 pengő

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., József-körút 5. sz.

Telefon: 144-400.

AMIRŐL ÍRUNK:

Ősmagyarok

Magyar iövő

A gazda

Japánok, kínaiak

Keresztretjtvény

Termény

Az iparos

Munkás

Testnevelés

Egészség

Krónika

Naptár

**A terményárak
a 7. oldalon**

szombaton este

Beszélgetés a magyar emberről

Még körülnéztem a jószágot, aztán elindultam a felvégebe. Megállottam egy cseppet a Marisék-háza előtt, mert hogy szép lány a Maris, de nem hagyott nyugodni az ujság, amit még az ebéddel hozott a tagba édesanyám, hát elmentem Barkai Jánoshoz, aki ilyenkor ott pipál a háza előtt a lócán és úgy lógatja vastag, öreg-fehér bajszát.

— Adj Isten — mondta, hogy rákőszöntöttem az estét, — mi jót hoztál?

— Nem sokat — mondom és mellé telepedtem. — Csak valami ujságot — mutattam neki.

— Ilyenkor már okulával se látnám — mondta az öreg, de azért kézbevette, tapigatta, — miféle?

— Azt mondja, hogy tanítani akar, hogy több kenyeret akar adni a népnek.

— Elkéne, oszt hogy csinálja?

— Azt mondja, tudomány nélkül vagyunk, hogy nem tudjuk azt se, miért vagyunk magyarok, meg azt se, hogyan kell a földet művelni és más ilyesmiket.

— Oszt arra tanít meg?

— Arra.

— Oszt abból lesz a kenyér?

— Abból.

— Furcsa.

— Az, pedig én már sokat gondolkoztam ezen, azért is jöttem kigyelmedhez.

Darab időre csend lett, idehallatszott a legények dalolása az alvókból. Egyszer csak megszólalt az öreg, nehéz koppanásokkal hullott a szava.

— Pedig van abban valami. Nagy világot bejártam már a háború előtt, a kis adósság miatt is, ami a földemre nehezkedett, de azértis, mert hívott engem a messzeség mindig, tapasztalni akartam, örökön.

Hogy elhallgatott biztatni kezdtem.

— Mondja már tovább!

— Ha zsákba szedtem volna amit láttam, amit tanultam, harminc szekerre se férne. Aztán még mennyi minden van, amit magam sem tudok.

— Azt csak tudja, miért magyar?

— Egészen azt se! Csak az igaz, hogy míg idegenbe jártam, mindig idesúgott a fülem, erre a lócára-e, erre a félházhely birtokra. Pedig nem mondhatom, volt

jó sorom is, nagyon jó. Nem is egyszer. Marasztaltak is, telepedjek meg. Lett volna asszony is, takaros, pénzes, dolgos, csiklandozta az ember szívét, akár valami hamis csikó. Mégse volt maradásom. Csak hajszálon múltott. Este úgy feküdtem le, ott maradok, de aztán hajnalokor szólt hozzám a gazdám, a kanadai farmer, ahogy szokott, angolul. Jó ember volt pedig, de akkor ha magyarul szól, tán meg is szerettem volna. Szörnyű dolog az, akkor határoztam el, hazajövök, száraz kenyérré, kolduskenyérré, vagy akármilyen szomorúságra, de hazajövök, mert hallani akarom, hogy zizeg a nádas a szélbe, hogy szól a harang a toronyba. Azért vagyok magyar, mert a szívem, vérem mondja, mert ha idegenben lakték és mindig aranyat csörgetnék is, akkor is olyan lenne, mintha csak egy darabja volnék magamnak, az pedig, ami hiányzik a testem-lelkemből, ott szállana a magyar róna felett a felhőkkel, a tűzokkal, a kolompszóval, a napsütésben, a jeges esőben. Azért vagyok magyar, mert nem tudok mássá lenni.

— Szépen mondta — jött ki valami szó a torkomon, aztán elhallgattunk. Csak valami susogás szállott az éjszakában, mint aki erősíti az öreg szavát és a kutyák bőffengettek az ég aljára a kelő holdnak.

— A többit már te tudod jobban, — szólott az öreg — mert te fiatal vagy, azt nézed mi lesz, én meg csak azt beszélem, ami volt.

— Megpróbálom. A Felvidéken jártam tavaly, hiszen tudja, mikor az ökröt hoztuk. Sovány esztendő volt. Az aszály meg a rozsdá megette a búzát még Péter Pál előtt, olyan volt a mező, akár a temető, vagy a pokol, aztán egyszer, észre sem vettem, csak mintha a paradicsomba járnék. A nagy siralom közepén volt egy határnyi föld, ami úgy hordta a termést, mint maga a bőség. Kérdeztem, azt mondták, azért olyan, mert gazdája van annak, okos, tanult ember. Olyan az a föld más-
kor is, igaza lehet az ujságnak.

— Meg az is, — vágott a szavamba öreg Barkai János — hogy az igazság is más, mert halad a világ. Én még kétáznai erővel szántottam, oszt neked mégis jobban forog a föld, egyenesebb a barázda feneké, mert te jobb ekével szántol. Én a té korodban kínoztam a testem, hogy befogadja az ekét a tarló. Te meg füttyörszve lépegetsz utána.

— Igaz. Aztán, aki nem tanult, azt elmellőzik. Az elmarad.

— Szóval, van a tudásban kenyér.

— Van.

— Ha magyar vagyok és idehaza vagyok, testvérekkel vagyok együtt, ha valami baj ér, csak inkább tudok segíteni magamon. Idegenbe csak olyan az ember, mint az ekevasa. Ha elkopik, ócskavás közé vetik. A vérembe van a kemény és akaratos magyar földdel való birkózás, ebbe beleszülettem. Ismerem a fajtáját. Ha aztán ezt mind összevetem a tanulással, akkor kenyér lesz belőle, jobb kenyér! — az öreg ezt már állva mondta, hangosan, mintha az egész világba kiáltana. Napkeletnek fordult és a hold fehér sugara a szikrázó szemébe vetődött...

Csontos Péter.

Ki a Tisza vizét issza, vágyik annak szíve vissza!

**Most
Vörösváry mag
a legjobb
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 3**

ŐSMAGYAROK VILÁGA

Kaukázusban

I.

Krisztus születése után az 500-ik esztendő múltott. A széles rónaság ködbevesző láthatárából valami szürke folyam hömpölyög a párolgó síkságra.

A hömpölygés nagy lassan foglalja el az üde-zöld legelőt és borítja be szürkéséggel. Óriási csorda volt. Az Onogur nép egyik törzsének csordája. Megszámálhatatlan ezek. Szarvasmarha, ló és kevés kecske. Az itatóról hajtotta ötszáz lovas. Szórén ülték meg tömzsi, eleven lovaikat s alig egyik-másiknak volt sásból csavart pányvája, kantár helyébe. Némelyik borsüveget is hordott, másnak törökös turbán takarta el homlokát, de a nagyobb része fedetlenül tartotta oda a bozontos fejét a napnak, szélnek, esőnek. Meztelen mellük barnárváltan domborodott ki az öltözetből, sarútlán lábuk oda-feküdt a lovak oldalához, akárha oda nőtt volna. De mindegyiknek bőrtarisznya lógott a hátán és a deréktartóból élesre fent meztelen görbe kard csillogott, a reggeli napfényben. Csak itt-ott hevert egy-egy rövidnyelű karikás a pásztorok vállán.

Ahogy elterült a csorda, száz lovas bukkant fel teljes fegyverzetben, hogy méginkább biztosítsa a csordát a mindenféle veszedelmek ellen. Az *onogur nép a magyarok őse volt. Élete ezer veszély között folyt a kaukázusi magyar őshazában.* Ez a törzs, amellyel most találkoztunk, talán még legbiztosabban érezhette magát az idegen népek támadásaitól, mert délről és délkeletről a Fekete tenger, északról a Kaukázus mai erdőségeinek őse és örökké havas csúcsai védelmezték. De így is állandó harcokat kellett vívnia, leginkább a saját fajtájával, hiszen a törzsek egymással állandó viszálykodásban éltek. A népek őshazájából, Ázsiából újabb és újabb méhrajok módjára nyugat felé törő népvándorlás az ázsiai onogur nép utolsó maradványait is átvette az Ural-hegység déli hágóin és szűkebb lett a haza, sűrűbb a nép. Az ázsiai jövevények néhány törökfajú törzse az onogurokkal összeolvadt és vad harciasságuk még inkább fokozta az onogurok zsákmányoló kedvét. Harchan zsákmányoltak élelmet, aszszonynépet s a megtelepedni készülő törzseket örökösén zaklatták.

A magyarok ősei akkor már foglalkoztak az állattartáson kívül földműveléssel is, ezért is védekeztek a keletről előre nyomulók ellen teljes erővel. Kezdetleges szerszámaikkal feltúrták a földet, ismerték a búzát és más növényeket s a Kaukázus-hegység lába bőven ontotta a vadon tenyésző szőlőt és más gyümölcsöt.

Volt azután más ellenség is. A vadak. A vége-

láthatatlan őserdőkben töméntelen vad élt. Farkas, medve, vaddisznó. Ezek, mikor tél borult a sűrűkre, csapatosan rohanták meg a síkságot, a mezőt és szedték a dézsmát vastagon emberből, állatból és valóságos harcok folytak a vadak és a pásztorok között.

A vadászat az ember legősibb foglalko-

zása. Az ősnépek minden férfitagja harcosnak számított s az így összeálló seregek a vadászat és az idegen népekkel való harcokban ugyanazokkal a módszerekkel éltek.

De térjünk vissza a széles legelőre, ahol most valami mozgás támadt, amit a legelő nyugati szélé felől látszó csillogás okoz. Az enyhe domboldalon fényesre fent fegyverekkel jókora lovascsapat közeledett. Elöl a törzs vezére, körülte testőrei, majd a vezérek, vendégharcosok, utánuk könnyű íjászok és végül a közharcosok vagy kétezernyi csapata. Valamennyi teljes fegyverzetben, az ólomhegyű karikással, karddal, kopjával, buzogánnyal. Látnivaló volt, hogy a hadbaszálló csapattal van dolgunk.

Kürtszóra két pásztor a vezér elé ugratott.

— Egy nyáj farkast nyomoztak a hajnali harmaton, — mondta a vezér — tudtok-e róla?

— Üvöltést hallottunk éjszaka a hegyen, nem többet, mint máskor.

— Egyéb híre nem járt?

— Nem, — szólott az egyik pásztor, aki mióta a vezére előtt megállott, egy szemhúnyást se tett, úgy nézett mereven a nagy úr szemébe.

— Cselt kéne vetni a csordával, — fordult a körülállókhoz a vezér.

— Kár nélkül is megfogjuk a farkasokat, — szólott valaki — körülkapjuk a sűrűt, vagyunk rá eleven, onnan kiverjük a tisztáson, ami nem akar kijönni, azt majd a bozótban agyonverjük...

Egy kis ideig még folyt a tanácskozás, míg elkészült a haditerv és a közharcosok jórésze elindult a sűrűbe. A többi még várt, azalatt ettek a máhás lovak hátára pakkolt húsból, kenyérből, húztak a kancatejes kulacsokból és úgy vonultak a haditerv szerint ahhoz a természetes zsákhöz, amit a hegyközé vágott szakadék alkotott.

Ahol a szakadék a síkságra nyílt, ott állottak fel, kétoldalt. A közepén vagy harminc lépés szélesre hagyott úton sorfalat alkottak a közharcosok, az út felé fordulva, egymástól pedig 3—3 lépés választotta el őket. A sor végében egészen kint a széles síkságon állt a vezér, alvezé-reivel, mindegyik mögött két-két könnyű íjász, amikor megszólalt a kürt és nagy hajrázással megmozdult a sűrű. A vezér leemelte arannyal kivert nyelű, vastagon ólmozott karikását válláról, a többi utána és úgy várokoztak. Nem sok időre a sorfal közé verődtek a megszorított farkasok és fejvesztetten menekültek a nyitva hagyott úton. Eszébe sem jutott egynek sem áttörni a sorfalat. Lógó nyelvvel, vérbenforgó szemekkel, elnyulva, golyó módjára löttek ki a szélességbe, ahol a vendégsereg tagjai a vezér válogatása szerint a farkasok után ugráltak.

Hamarosan száz meg száz lovas üldözte a szét-szört farkascsordát a nagy síkságon. A lovakat elragadta a hajsza hevessége és többnyire hamarosan a nyomába kerültek a vadnak, annyira, hogy a karikás ott kopoghatott a farkas bőrén. Egymásután estek el az agyonhajszolt vadak, holtrafáradva, hogy egyik sem kísérelte meg félelmes fogzatának használatát. Hamarosan kétszáznál több farkas teteme feküdt szétszórva a mezőségen, míg a dög-szek össze nem szedték. Az egybehordott zsákmány felett nagy tort ültek, a nyúzók hirtelen lenyúzták a bőrüket, a húst meg szempillantás alatt szét-szedte a szolgahad.

Ahogy visszajött a sereg, számbavették a vadászatot, a veszteséget és törvényt állottak két harcos felett. Az egyik, akinek még a bozótban egy farkas a combjába mart és a harcban elveszítette karikását. Ez enyhe büntetést kapott. A másik három erős ordast üldözött, s ezek közül az egyik a lónak támadt, beleragadt a horgasinába és ellarapta. Az így gyalogra maradt harcos hősiességében erőt vett támadóin és rendesen beszámolt a három döggel, de a lova elkóborolt és a sérült lába miatt martalékul esett néhány megmenekült farkasnak.

A törvény pedig ilyenkor szigorú büntetést mér:

„A harcos, aki lovát veszni engedi, egy álló esztendeig hadba nem szállhat.”

Zerdahelyi írása.

(Folytatjuk.)

MAGYAR JÖVŐ

„A nemzet jelenét a múlt veti előre — jövőjét a jelen alapozza meg.”

A magyarság trianoni tragédiájának oka az volt, hogy a nemzet összekapcsolta sorsát Ausztriával és kénytelen volt — a becsület miatt is — tartani ebben a közösségben. Így nemzetünk külön érdekei háttérbe szorultak. Tisza István gróf akkori magyar miniszterelnök ellenezte a háborút s Ferenc József király előtt óvást emelt a hadüzenet ellen.

A magyar jelen szomorúsága azonban nem akadály a jövőépítésnek. Mióta a külföldön önállóan (nem Ausztrián keresztül) mutatkozik, megismerte a világ a magyarság erejéit.

Az ország belsejében pedig minden szegénységünk mellett is nagy léptekkel folyik a jövőépítés. A Kenyér be fog számolni róla. Sorra vesszük következő számainkban az

ezer új népiskolát,
a társadalombiztosítás fejlődését,
a telepítés törvényét,
az orsz. egészségügyi intézet,
végül az Alföld nagy területeinek öntözését,
melyről Horthy Miklós, Magyarország nagy kormányzója többek között ezeket mondta:

„Ez a munka első részlete annak az országos vállalkozásnak, amely az Alföld törzsökös magyarságának sorsán segíteni akar.”

„Ez a segítség útja, nem pedig az elesettek elégetlenségének szitása.”

„Ez a nép a honfoglaló magyarság leszármazottja, fajunk életének ősforrása, állandó megújulásának biztos tartozéka.”

Bizhatunk a jobb magyar jövőben! .

Madách Imre szobrát

most leplezték le Balassagyarmaton. „Az ember tragédiája” írójának szobrát Sidló Ferenc szobrászművész alkotta meg. Madách Imre életében nem érte meg nagy művének sikerét s csak halála után robbant ki óriási mérete és nagy gondolatai. Az ember tragédiája versbe szedett szindarab s az ember életéről szól, Ádám és Évától végig, a mi zűrzavaros korunkig. Az Isten és Lucifer (ördög) harcol benne és Lucifer roppant találékony abban, hogy az élet árnyoldalát mutassa meg Ádámnak és keserítse, szomorítsa, de Lucifer fondorkodása nem sikerül, mert Ádám a sok csalódás után arra az eredményre jut, hogy a paradicsomban való henyélés helyett neki szánt küzdelem sorsát elfogadja, s megszólal a magasságból Isten hangja a biztatás:

„Ember küzd és bízva bízzál!”

A Kenyér felveti az eszmét: Szervezzünk szintársulatot arra a célra, hogy mindenütt az országban körülhordhassuk a nagy művet, hogy a nép lelke magába szívhasssa a látnok író mély gondolatait.

Petőfi Sándor Verseiből

MAGYAR VAGYOK

Magyar vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám,
Ahány a szépség a gazdag kebelén
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaspi-tenger hajjain is túl
És rónasága, mintha a föld végét
Kerésné, olyan messze-messze nyul.

Magyar vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűnk első hangjai.
Ajkamra fel-felröppen a mosoly
De nevetésem ritkán hallani
Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok;
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.

Magyar vagyok. Büszkén tekintek át
A multnak tengerén, ahol szemem
Egekbe nyuló kősziklákat lát,
Nagy tetteidet, bajnok nemzetem.
Európa színpadán mi is játszottunk
S mienk nem volt a legkisebb szerep
Úgy rettegé a föld kirántott kardunk,
Mint a villámot éjjel a gyerek.

Magyar vagyok. Mi mostan a magyar?
Holt dicsőség halvány kísértete;
Föl-föltűnik s lebúvik nagy hamar
— Ha vert az óra — odva mélyibe.
Hogy hallgatunk! a második szomszédig
Alig hogy küldjük életünk nesztét
S saját testvérink, kik reánk készítik
A gyász, s gyalázat fekete mezét.

Magyar vagyok. S arcom szégyenben ég,
Szégyenlenem kell, hogy magyar vagyok!
Itt minálunk nem is hajjallik még,
Holott máshol már a nap úgy ragyog.
De semmi kincsért s hírért a világon
El nem hagynám én szülőföldemet,
Mert szeretem, hön szeretem, imádom,
Gyalázatában is nemzetemet!

HÁBORU VOLT . . .

Háború volt mindig éltem
Legszebb gondolatja,
Háború, hol vérét a szív
Szabadságért ontja!

Egy szentség van a világon,
Melyért fegyverünkkel
Sirunkat megásni méltó,
Melyért vérzenünk kell:

Ez a szentség a szabadság!
Örültek valának
Mindazok, kik más egyébért
Éltet áldozának.

Békét, békét a világnak,
De ne zsarnok kényttől.
Békét csupán a szabadság
Fölszentelt kezéből.

Majd ha így lesz a világon
Általános béke,
Vessük akkor fegyverünket
Tenger fenekére.

De míg így nincs:
Addig fegyvert,
Fegyvert mindhalálíg!
Tartson bár a háború
Az ítélet napjáig.

*PETŐFI SANDOR költészete magyar program. Min-
dig is az marad. Mi sem választhattunk mást „A
Kenyér” élére. A magyar sors most még nagyobb
súllyal nehezedik reánk, millió testvérünk idegen
országokban hordja a terhét az idegen hatalmak ural-
kodásának és elnyomásának. Petőfi lázadását akkor
az osztrák-német kapzsiság váltotta ki a császárság
ellen és azok ellen a magyar vezetők ellen, akik az
osztrák jármot elfogadták. Petőfi a rongyolódó és
pusztuló magyar nép költője volt és a legnagyobb
emberi eszmény: a nemzeti eszme, a szülőföldszeretete,
meg nem alkuvó harcosa. Költészete a kornak a szel-
leméből fakad, amelyet Kossuth Lajos testesített meg
és az 1848/49-i magyar szabadságharc írt be örök
időkre a történelem könyvébe és minden magyar
ember szívébe.*

Szent István-év

Ismeretes, hogy a budapesti Lipótvárost Szent István-városnak nevezték el és a Lipót-körutat Szent István-körútnak. Az elnevezés most lépett érvénybe és bevezetője a jövő 1938-ik esztendőnek, melyet Szent István-évnak neveztek el, mert ebben az évben lesz 900 esztendeje annak, hogy Szent István, Magyarország királya meghalt. A jubileumi év adta az alkalmat arra, hogy a világ katolikusságának nagy gyűlését, a XXXIV-ik nemzetközi eucharisztikus kongresszust Budapestre tűzzék. A kongresszus előkészületei serényen folynak és a jelek szerint azon óriási tömegek fognak résztvenni. A világ minden tájáról történt bejelentések kétségteljesen teszik, vajjon a vendégeket Budapesten el tudják-e helyezni és időnként felhívások szólítják fel Budapest lakosságát arra, hogy a kongresszus tartamára vendégeket vállaljanak. *Magunk részéről csatlakozunk a vendégelhelyező mozgalomhoz és kérjük a jó lakásokkal bíró pestvidéki olvasóinkat, jelentsék be szerkesztőségünknek, hajlandók-e vendégek fogadására.*

A gazda

Rovatvezető:

SZENT-IVÁNY JÓZSEF

1913-ban a cséplés kezdetén azt olvastam az ujságban:

„a cséplés mindenfelé megindult. A próbacséplések óriási termést mutatnak. Évtizedek óta nem volt ily nagy termés Magyarországon.”

Másnap ez a hír jelent meg a pesti ujságokban:

„a tőzsdén az óriási termés hírére a papírok ára emelkedett.”

(Az értékpapír tőzsdén gyárak, kereskedelmi vállalatok és bankok, takarékpénztárak részvényeit árulják. Az áremelkedés azért volt, mert a részvényeknek több vevője akadt, mint előbb.)

Ha valaki azt kérdezi, mi köze a gabonaféle (búza, rozs, stb.)

Aki a barázdát járja, ahoz van az Isten a legközelebb.

nagy termésének ezekhez a részvényekhez, annak megmondom.

Az a köze, hogy a jó terméstől függ az ország gazdasági virágzása. A jó termés haszon a gazdának, mert több az eladni valója és ha egyszer jobban gyűlik a gazda kezében a pénz, akkor a gazda több mindent vásárol, többet dolgoztat az iparosnál, több munkást foglalkoztat, könnyebben fizeti a kamatot a kölcsön után, törleszt is, az adó is hamarabb kikerül. Ez olyan egyszerű és olyan világos igazság, akár a szentírás szava. Erről beszélni fölösleges. A tanult pénzes emberek, akik tán soha se láttak búzát, meg se ismernék, azok meghallották a nagy termést és ennek hallatára elkezdtek vásárolni a bankok, a gyárak, a kereskedelmi vállalatok részvényeit. Azért vásárolták, mert bíznak benne, hogy ezeknek a vállalatoknak jól fog menni s a részvények értéke megnő, a jó termés miatt.

Máskorra tartjuk az egyéb bizonyítását igazságunknak, mert van ám bizonyosság ezer is arra a törvényre, hogy

ha a földművelő népnek jó, akkor mindenki más meg tud élni, ha pedig nyomorog, abba mindenki — még az állam is — belepusztul.

Hát azért fog. A Kenyér mindig a gazda, általában a földművelő mellett állani, de senkit meg ne tévesszen amit mondok — nem korteskedés, nem párt okából, mert mi a magyar életet azon a szemüvegen nézzük, amelyik az egész magyar nép becsét növeli és ezért fogjuk mindig tanítani, okosítani azt az embert, aki akarja a művelődést és olvassa lapunkat.

Hogy valaki a fejünkhöz ne verje azt, amit a gazdáról mondtam, azért hát a helyes útra igazítom már előre a haragos eszejárását:

A földművelő pedig jegyezze meg magának, hogy ő neki is éppen olyan életkérdés a jókedvű iparos, aki elvégzi fennakadás nélkül a munkát, a módos kereskedő, aki elhozza a szükséges jó portékát és nincs arra kényszerítve, hogy a kihányást árulja, az a munkás, aki testi ereje teljességében és a puha kenyér biztonságától dalos kedvvel dolgozik.

„Mindnyájan egymásért vagyunk!”

Kukorica vetőmag

A kukorica-vetőmag kiválasztása mindennél fontosabb. Ki ne tudná, hogy ez a növényünk fajzik el a leghamarabb, ami egyben azt is jelenti, hogy a kezemben tarthatom és válogatással könnyen javíthatok rajta. Már pedig a kukorica a magyar föld legbecsesebb növénye.

Törés előtt kell válogatni a földön (táblán). Nem a csöveket nézzük, de az egész kukoricatövet. Csak olyan töről válogatunk, amelyen legalább 3—5 kifejlett és teljesen beérett cső van. (A futrinka vagy más rovar kártétele nem baj, csak üszkös ne legyen. (Ilyen töről a java csöveket letörjük, hazavisszük, megfosztjuk és vigyázunk, hogy a többivel el ne keveredjen. Legjobb, ha koszorúba marad vetésig. Ha sok a válogatni való, (a gazda csak a maga szemének higgyen), egy félveder mérsztejet, egy meszelőecsetet vigyen magával és jelölje meg vele a töveket. Amit aztán mind letöret a családdal, munkásaival, otthon belőle válogathatja ki a java csöveket.

A burgonya vetőmagot szedéskor kell válogatni

1. A középnagyot kell vetésre válogatni, nem az aprót.

2. Tiszta, egészséges, sértetlen, teljesen beérett legyen a vetnivaló gumó. Új fűzfakosárba gyűjteni és ezt a kosarat csak vetőburgonyának használjuk, mert az egyéb gumó megfertőzheti.

3. A vetőgumónak való zsák is más legyen. Használat előtt vízbe kell kifőzni.

4. Ha van fagymentes hűvös pince, ott tiszta homokra szórni, és vigyázzunk, hogy el ne keveredjen a többivel.

Tél közepén egyszer válogassuk, vetés előtt megint.

5. Ha nincs pince, akkor sírba (prizmába, mint az országúti kavicsot) rakjuk (nem verembe). Ne legyen magasabb az éle egy méternél, szélessége csak annyi, hogy megálljon, hossza akármennyi (minél meredekebb). Tiszta föld legyen a fenéke (nem szalma, se rözse). A végét és a két oldalát vékonyan berakjuk kétharmadúg frissen ásott porhanyó földdel (szalmát nem jó rátenni, mert az elrohad és megronthatja a gumót). A tetejét nyitva hagyni, amíg a vénasszonyok nyara tart, hogy elpárologhasson az izzadás. De eső ellen lazán tétézzük szalmával, amit ha összeült, felrázunk, hogy a szél járhasa. Novemberben 30—40 cm vastag földréteggel takarjuk. A két hosszú végén szalmacsutakszelelőt hagyunk.

A búzáról

A vetés arany szabályai

1. Jó erőben levő földbe vessük.

2. Frissen szántott földbe vessük.

3. Nem kell túlságosan porhanyóra dolgozni a földet, a tél majd elvégzi.

4. Vetőgéppel vessünk.

5. Nemesített magot vessünk és pedig annyit, amennyit a mag tenyésztője ajánl. Az egyik búza nem nagyon bokrosodik (pl. a bánkúti) mégis a legjobbak közül való, ezt sűrűbben kell vetni. Egy másik bokrosodik, az ritkább vetést kíván.

6. Október előtt ne vessünk búzát.

7. Csak koraérő búza terem jól.

A búza csávázása

Ha üszkös a búza, annak mindig a gazda az oka. A legtöbb gazda rosszul csáváz, pedig a helyes csávázás biztos védekezés az üszök ellen.

A legtöbben rézgáliccal csáváznak (kékkő). Ezzel is lehet, de nem szabad 2%-osnál erősebb oldatot használni. (100 liter vízbe 2 kg gálic), mert a rézgálic nagyobb adagolása a búza csírázóképességére rossz hatással van, s ha erősebb az oldat, akkor kár is származhat belőle.

Nagyon alaposan végezzük a csávázást, legjobb a kádban (feneketlen hordó vagy teknőben) lévő oldatba mártogatni a füles kosárral, és kézzel alaposan összekeverni, hogy minden szem biztosan érintkezék a lével. Az így kezelt búzát teljesen szárazra szárítjuk ki ponyván. Azon nedvesen vetni nem jó, mert a vetőgépszabályozást zavarja és száraz földbe kerülhet, akkor pedig mielőtt csírázna, elpusztul.

A száraz csávázás jobb, többféle készítmény kapható. Megbízható kereskedőtől (szövetkeztől) vásároljuk és pontosan a hozzá kapott utasítás szerint használjuk. Egyes ilyen szerek nemhogy csökkentenék a csírázóképességet, de egyenesen csírázásra ingerlik a magot.

Friss szántásba kell-e a búzát vetni?

A gazdarovat vezetője levelet kapott.

Igy szól a levél:

A Kenyér búzavetés aranyszabályai között az első azt mondja, hogy friss szántásba vessük a búzát. Csodálkozom, hogy ilyet mer írni, amikor azt kellene tenni, hogy erről a rossz eljárásról le szoktassuk a gazdát. A búzát beéredett, vetésre alkalmas talajba kell vetni és nem friss szántásba. A szántás után megboronáljuk a földet és várunk addig, míg a barázdák közötti üregeket az ülepedés eltünteti s csak azután vetünk.

Én okleveles gazda vagyok, így tanultam az akadémián is.

Tisztelettel

Budapesten, 1937 szept. 10.

T. E.

okleveles gazda.

Mindig szerettem, ha valaki ellenkezett velem, mert akkor válaszolni lehetett rá, így hát örülök ennek a levélnek is, igaz, hogy egy cseppet betyárosan van megírva, de hát annak is csak örülni kell, mert az azt jelenti,

hogy aki írta, testvérem nekem. Magyar ember, magyar vér buzog benne, attól olyan kemény a hangja.

Hát az én testvéremnek igaza van. A friss szántás sohasem lehet olyan tökéletes jó, mintha már darab ideig nyugodott, más szóval beéredett. Ebben tehát én is osztom T. E. felfogását, elismerem, hogy az elmélet szerint úgy kell cselekedni, de mögöttem 20 esztendőnél is több gyakorlat áll és volt, — igaz, hogy csak egy esztendőben — 17 mázsás kataszteri holdankénti búzaátlag termésem, mégis mindig a friss szántást követő borona után azonnal a vetőgép következtét és soha hátrányát nem tapasztaltam ennek a vetési módnak. Hogy miért tettem az elmélet ellen? Arra igen egyszerű a válaszom. Azért, mert ha az ember nagy gonddal előkészítette a földet a vetés alá és azonnal nem teszi bele a magot, olyan áztatós öszi esőt kaphat, hogy ha kicsit agyagosabb a föld, abban az esztendőben tán rá se mehetek, vagy ha mégis, akkor a friss szántásnál sokkal rosszabb viszonyok közé kerül a mag. Ezt a kockázatot a gazda nem vállalhatja.

De ha már erről beszélünk, akkor miért ne szólnánk általában a búzaföldről.

A búzaföld

A búza a mélyrétegű agyagtalajokat szereti s még a nehéz nyi-

rokban is jól megterem. Persze termelhető a könnyebb talajokban is, sőt homokon, vagy kavicsos földekben, de itt általában sem minőség, sem mennyiségben nem éri utol a neki megfelelő talajban termettet.

Magvak — Árak

Magyar Magtenyésztési r.-t. Budapest—Monor jelentése. A magpiacon a forgalom csekély. A rossz terméshirekre a lucernamag jelentős áremelkedése következett, anélkül, hogy komolyabb forgalom alakult volna ki. Lóheremagban inkább van kínálat és nagyobb tételek kerültek eladásra változatlan áruk mellett. A biborheremag továbbra is szilárd, a szöszösbükköny ára tartott, míg a tavaszbükköny iránt az érdeklődés megcsappant. A borsópiac továbbra is csendes. Repcében szórványosan jönnek létre kötések. A mák ára a hét folyamán tartott volt. **Hivatalos nyersárúárak per 100 kg ab állomás:** köles, fehér 17—19, köles, vörös 15—16, köles, egyéb 14—14.50, repce 30.50—31.50, mák, kék 107—111, vikt. borsó 16.75—18.75, expr. borsó 16.75—17.75, ősziborsó 17—18, lencse, nagy 40—45, lencse közép 36—40, lencse, kis 30—34, lucernamag, nyers 165—180, lóheremag, nyers 115—130, biborhere 62—66, tavaszbükköny 17—18, szöszösbükköny 43—48, csillagfürt 12.50—12.75.

TERMÉNYÁRAK

1937. szeptember 29

BUZA	Hektolitersúly	78	79	80
tiszavidéki		20.35—20.95	20.60—21.15	20.80—21.35
felső tiszavidéki		20.25—20.85	20.50—21.05	20.80—21.35
duna—tizza—közi		20.40—20.75	20.65—20.95	20.90—21.20
fehérmegyei				
egyéb dunántúli és pestvidéki				
ROZS				
pestvidéki	18.90—19.25			
más származású	19.—19.20			
ÁRPA				
sörárpa kiváló	21.20			
" elsőrendű	19.75—20.75			
" közepes	18.50—19.25			
takarmányárpa I. r.	16.50—17.—			
takarmányárpa közep.	15.75—16.25			
ZAB				
elsőrendű	17.—17.15			
közepes	16.85—16.95			
TENGERI				
tiszántúli	13.25—13.40			
egyéb	13.25—13.40			
			Búzakorpa finom	
			12.40—12.60	
			8-as takarmányliszt	
			14.50—15.25	
			Rozskorpa	
			14.—	
			Rozs takarmányliszt	
			16.25	

A búzaföld előkészítése

A szabály az volna, hogy leg-
alább három szántást adjunk ve-
tés előtt. És pedig a lekerülő elő-
vetemény után azonnal a tarló
hántás, aztán a keverőszántás,
végül a vetőszántás. Igen ám, de
nem csak nyár elején lekaszált
zabos bükköny, vagy azzal ha-
sonló időben letakarodó növény
után vetünk búzát, de a lóbab,
kender, dohány, lóheréfélék, vé-
gül a késői répa, kukorica után is.
Az olajmagvak, hüvelyesek ren-
desen gyommentesen hagyják
vissza a földet, ezeknél tehát a
tarlópántást elhagyjuk s mind-
járt a keverőszántással kezdjük
az előkészítést. Igen sok vidéken
az a gyakorlat alakul ki, hogy a
lóhere, lucerna után egy szán-
tásba vetik a búzát. Ez a gyakor-
lat látszólag indokolható azzal,
hogy a lóhere sűrűbb gyökérzete
valósággal felaprózza a talajt s a
szántás porhanyó lesz, egyébként
azonban helytelen, mert ha jó a
lóhere, akkor az egy szántás után
megeredhet és a búzát gazosítja,
ha rossz (gyakran ilyen), akkor
perjés, gyomos s így még inkább
megkivánja a három, de minden-
esetre a két szántást. (Ilyenkor
az első sekélyebb legyen a vető-
szántásnál.) A répa, a kukorica
után már egyébről nem lehet be-
szélni, minthogy gondoljunk a
kukoricaszár eltakarítására, köz-
vetlen a föld felett vágjuk le, így
teljesen leszánthatjuk, vagy pe-
dig szedjük ki és általában tiszt-
ítsuk meg a földet, hogy a ve-
tést semmi se zavarja. Sárba ne
vessünk búzát!

Hogyan történjenek az egyes szántások?

Ha azt kérdezem, hogyan szánt-
sunk? Erre a válasz csak az lehet,
mindig másképpen! Miért? Azért,
mert

*ha mindig egyforma mélyen
szántok, akkor a barázda fe-
neke megkérgesedik s a gyö-
kérzet nem tud a mélybe ha-
tolni.*

Egyéb okaink is vannak erre, de
azokról más alkalommal szólok.
A szántás mélysége attól is függ,
milyen célt szolgál. Például az
őszi minél mélyebb legyen, ezzel
az a célunk, hogy a feltalaj minél
nagyobb tömegét öröltessük meg
a téllal, így minél több táplálék
álljon rendelkezésére a növények-
nek. A tarlópántásnak egyik fel-
adata a gyomirtás, ha mélyen vé-

gezzük, akkor a rendszeren apró
gyommagvakat oly mélyre for-
gatjuk, hogy nem kelhetnek ki és
a legközelebbi szántással a föld
felszínére kerülve, vígan életre
kapnak és búzaföldjeinket tarka
virágos mezővé alakítják.

A másik feladata a tarlópán-
tásnak, hogy az altalajban levő
vizet ki ne eressze a napfényre.
Mindenki tudja, hogy a tarló ara-
táskor puha, mert a rajta tenyész-
ő növényzet beárnyékolta, de ha
csak napokig süti a nyári nap,
akkor az ekét, ha beveszi is,
rögösen fordul ki a föld. Ha ide-
jében megszántom és elboroná-
lom (fogasolom), akkor a szán-
tással felporhanyított felső réteg
nagyon kiszárad, de átveszi a le-
aratott termény szerepét és be-
árnyékolja az alatta lévő talajt és
így a benne levő nedvesség ott
marad tartaléknak az aszály ide-
jére, a szántáshoz, vetéshez. Ok-
talanság volna azért is mélyen
hántani a tarlót, mert akkor nagy
földréteget tennénk ki a kiszára-
dásnak.

**A talajművelés legelső tör-
vénye vigyázás a talajban
levő nedvesség megőrzésére!
Olyan szabály ez, minthogy a
kamrát zár alatt kell tartani,
különbön lába kel az élelem-
nek. A kamrát az ember
vagy állat dézsmálja, a föld-
ből a vizet elhordja a nap,
meg a sovány szél.**

Hogyan szántunk hát?

**Az őszi szántást a legmé-
lyebben. Tavasszal csak akkor
szántunk, ha muszáj, a túl-
ságosan megüledik a föld
(hideg mészszegény talajok-
nál). Csak annyi legyen, hogy
jól leforgassa például a trá-
gyát, tehát kb. 15 cm mély.
A tarlópántás 3—5 cm le-
gyen, de nehéz talajoknál mé-
lyebb.**

**A keverőszántás 20—25
cm is lehet, sekélyebb, mint
az őszi, de feltétlenül mélyebb,
mint a vetőszántás.**

**A vetőszántás 16—20 cm
mély, de ha nagy rögeket sza-
kítana fel, akkor állítsuk se-
kélyebbre az ekét.**

Ezt, amit itt írtam, mind el le-
het olvasni szakkönyvekben, ta-
nítják a mezőgazdasági isko-
láknak, de amit most tanácsol-

lok, azt nem olvastam, nem tanul-
tam, nem hallottam sehol, azt
csak tapasztaltam:

*Éz pedig az, hogy mivel az új-
kori ekéket arra is könnyen lehet
állítani, szélesebbet, vagy keske-
nyebbet fogasson, ezt a lehetősé-
get is felhasználom a talajműve-
lés olcsóbbá, gyorsabbá vagy tö-
kéletesebbé tételénél. De ezt már
megint T. E. okleveles gazda leve-
lére válaszolom:*

**Az oly fontos őszi szántás
elsősorban mély legyen, de
emellett oly széleset fogjon az
eke, amelyet az igám elbír.
Rögeesebb lesz, ez fontos és
jobban is halad a munka. A
tarlópántás a legszélesebbre
állított ekével történjen.**

**A vetőszántásban a lehető
legkevesebbet fogassunk az
ekével, mert akkor kevésbé
lesz üreges, mert akkor job-
ban porhanyul a föld és bát-
ran lehet azonnal vetni a bú-
zát a borona után.**

Hogyan védekezzünk a borbetegek ellen

Tudni kell, hogy a rothadt szőlő
az erjedésre káros gombákat, bak-
tériumot tenyészt, azok elpusztítása
tehát fontos, mert a must jó kier-
jedését alaposan akadályozzák, sőt
az egészséges erjedéssel ellentéteset
(ecetsavas, tejsavas stb. erjedést)
idézhethetnek elő. Ajánlatos tehát
ezeket a káros gombákat elpusztí-
tani. Ennek legegyszerűbb módja
erősen kénezzett hordóba szűrni a
mustot és 24 óra múlva az erjedésre
előkészített hordóba önteni át. Ám,
mondaná valaki helyesen, hogy a
kénezzéssel elpusztulnak az egészsé-
ges erjedést okozó baktériumok is,
így hát hátráltatja az erjedést. Ez
tökéletesen igaz, de azt kérdezem,
*jobb-e annak a veszélynek tenni ki
a mustot, hogy egészségtelen erjedés
következzék be, vagy hátráltatni az
erjedés kezdetét.* Bizonyosan nekem
fog igazat adni mindenki,

**mert az egészséges erjedés
élénkebb tételére vannak esz-
közaink.**

Az erjedés célja az, hogy a bor cu-
kortartalma szeszé alakuljon át. Az
erjedést szemmel nem látható, apró
élőlények okozzák és mentől na-
gyobb a számuk, annál élénkebb
lesz az erjedés munkája.

**Az erjesztő baktériumok élő lé-
nyek lévén, lélegeznek, táplál-
koznak és bizonyos meleget kí-
válnak.**

Ha ezt tudjuk róluk, akkor könnyen
rájövünk arra, hogy ha levegőről

gondoskodunk részükre és az általuk kívánt meleget megadjuk, akkor sokkal élénkebben fognak működni és gyorsabban szaporodnak. Rendszeresen elegendő levegő van a mustban és ebből a szempontból nem határoz az, vajjon zártan, vagy nyíltan erjesztünk-e, hogy azonban a levegő szűkségleti fedezése még inkább biztosítható.

ajánlatos az erjedés kezdete és folyamata alatt napjában egyszer, vagy többször gumicsövet dugni a hordóba jó mélyen és azon keresztül fújtatni be a levegőt.

Igaz, hogy ha belefujunk a gumicsőbe akkor oxigénben szegény levegőt juttatunk a hordóba, de azáltal, hogy a mustot megbugyborékolatjuk, sok levegőt szed magába. A zártan erjesztett hordókon észrevehető lesz, mennyire megélnékül az ilyen beavatkozás után az erjedés. Az erjesztő baktériumok bizonyos hőfokot kívánnak az élénk munkájukhoz s ez kb. 16—18 fok Celsius tesz ki. Tizenkét fokon alul már alig élnek, 8 fokon már pusztulnak, 25 fokon felül pedig ismét meggyengülnek, 30 fokon már egyáltalán megszűnik a működésük. Mőünk van tehát arra, hogy gondoljunk a megfelelő hőmérsékletre és ne engedjük, hogy a már ilyenkor hideg éjszakák lehűtsék erjesztő helyiségünket és az erjedés meglassuljon.

A rendes gazdának erjesztő helyiségről kell gondoskodnia, amelyik úgy van megépítve, hogy a helyiség földre ülepődő szén-savat egy nyílással, amelyik a padló magasságában van, elvezessük. A szén-sav sokkal nehezebb a levegőnél és a padlóra száll, ott távozik el, mint a víz. Egy ellenkező nyílásnak kell azonkívül lenni a mennyezet alatt, amelyik az elvonuló szén-sav helyére a levegőt vezeti be. Az ilyen erjesztő helyiséget széles ajtóval kell ellátni, már csak azért is, hogy a nagyobb hordók is jól behelyezhetőek legyenek, de főleg azért, mert alaposan szellőztethetünk vele. Egy kívülről fűthető, kis téglakemence is szükséges. En minden nap kétszer is megnézhetem az erjedő mustot, úgy hogy kinyitom az ajtót és várok egy félórát, mielőtt belépek. Vagy ha nagyon óvatos akarok lenni, gyertyával próbálom meg, vajjon a belépés nem veszélyes-e? Azt mindenki tudja, hogy az erősen szén-savas levegőben a gyertya elalszik.

Természetes, hogy ehhez fűtőkályhával ellátott erjesztő helyiség kell, de vigyázzunk arra, hogy ne fűtsük túl a helyiséget, mert ne felejtjük el, hogy maga az erjedés, tehát az erjesztő baktériumok mun-

kája is fejleszt 3—4 fok meleget. Persze meg kell változtatni az eddigi gyakorlatot, amelyik szerint egyszerűen legurítjuk a pincébe a mustot és hetekig rá se nézünk, mert az ilyen pincében az erjedés következtében képződő szén-sav lehetetlenné teszi az ember belépését, az halálos veszedelmet jelent.

Nagyon fontos dolog a must erjedésének állandó ellenőrzése. Ez pedig csak így lehetséges. Gyakran előfordul, hogy valamelyik hordó 1—2 napig erős forrásban van, azután egyszerűen elhagyja. Már pedig teljesen lehetetlen, hogy az ilyen kétnapos erjedés elegendő legyen. Persze azt, hogy melyik hordó hogyan erjed, legjobban a zárt erjesztés esetén tudom megállapítani, amikor a vízbe lógatott akona-cső száján bugyborékol ki a szén-sav, de ha egy kis gyakorlatom van, akkor a nyílt erjesztésnél is észreveszem a bajt, ha a hordó szájára tapasztom a fületem. Rendes erjedésnél nagy sístergést fogok hallani s ha rátapasztom tenyeremet, akkor bizonyos idő múlva érezni fogom a szén-sav tolokodását. Ha az erjedés abbamaradt, akkor mindezeket nem fogom észlelni és a must csendben van. A levegőfúvás esetleg karóval való felkavarás alkalmazásán kívül

veszek az erősen erjedő hordóból egy-két liter mustot és a hallgató hordóba töltöm, vagyis élő, egészséges baktériumokkal beoltom.

A hatás nem fog elmaradni. Hogy milyen fontos a tökéletes erjedés a bor ízére, szagára, erejére és fejlődésére, az külön fejezetet érdemel, majd írunk róla.

Most még annyit, hogy a mustot le kell fejteni a seprőjéről azonnal, mielőst megtisztul, mert ha sokáig marad rajta, akkor seprőszagot kap és azt soha el nem veszti.

A tej őszi elapadása

minden évben visszatér, akár az októberi dér. Az elapadásnak két oka lehet. 1. A tehének január, februári borjazása, így a tejelő időszak (lactáció) végéhez való közeledés az egyik. 2. Az őszi legelő és az őszi takarmányok kevés fehérjét tartalmaznak, a másik.

Ahol vad párosítás folyik, vagyis a bika kijár a legelőre, ott nem nagyon lehet a borjazás idejét szabályozni. Ott a tehének legnagyobb része a kihajtás utáni időszakban párosodik. Ahol a bikát nem hajtják ki, a párosítás tehát kézből történik, segíthetünk azon úgy, hogy a két tehén közül az egyik tavasszal, a másik ősszel borjazzék. Vagy, hogy ha úgy látjuk, hogy ősszel baj lesz a tejjel, akkor jó tejelő tehenünket egyelőre nem párosztatjuk, ezáltal hosszabb ideig fogja tartani a jó te-

jelést. Persze, az egytehenes ember csak úgy segíthet magán, ha szövetkezik.

Altalában az állattenyésztés legelőgazdálkodás, tejtermelésre minden falunak szövetkeznie kellene. Amely falu megvan szervezve, ott két annyi az állat, kétannyi a trágya, kétannyi a termés, mint más hasonló faluban.

A Kenyér szerkesztősége szívesen ad tájékoztatást a szövetkezés minden módjáról.

Az őszi legelő és az ősszel etetett takarmány kevés fehérjét tartalmaz, pedig tejet csak fehérjegyazdag takarmányból termelhetünk. A legtöbb fehérje az olajos magvakban, a borsó és bab és más hüvelyesek magjában van. Az őrlési melléktermények közül a búzakarpa és a takarmányliszt tartalmaz sok fehérjét. A fűfélék közül a fiatalon lekaszált lucerna, lóhere, bükköny, a fiatal május-júniusi legelő. Júliusban már alaposabban megfogy a legelő fehérjéje és minél tovább haladunk a telelés felé, annál kevesebb takarmányainkban, legelőinkben a tejtermelést segítő tápanyag.

Nagyon sok fehérje van az olajpáncsákban.

A jótejelő legelős tehénnél június 20-tól érdemes reggel, este fehérjegyazdag takarmányt etetni.

Mivel a nyári legelő mellett nem érvényesül teljes mértékben az abrak, elsősorban zöld takarmánnyal ajánlom a pótlást. A leghatásosabb a zöld lucerna (ha nincs elvényülve), a fiatal lóhere. Lehet zöldjében vágott zabos bükköny is, igaz, hogy ez nem soká tart, nem is olyan hasznos, meg nagyon drága. A friss csalamádé nem sokat segít. Augusztus felé elfér melléje 1 kg korpa (2 liter) naponta, csak úgy szárazon, vagy, hogy el ne fujja, megpermetve vízzel.

Hogy a lucernától, lóherétől felpuffad a tehén? Ez igaz, de csak akkor, ha gondtalanul etetjük. En a lucernát etetem egész nyáron, soha nem történt semmi baj. Zabpelyvával vagy törekkkel keverjük észpedig reggel több legyen a száraz, mint este. Előre látó gazda száraz padlásra vagy színbe még a régi termésből elteszi erre a célra a finom zabpelyvát. Eleinte bőven, de lassan a száraz elmaradhat, mert a tehén megszokja a zöld lucernát, lóherét.

Szeptemberben és októberben a legtöbb gazdának már egyáltalában nincsen tejtakarmánya. Ezen a legkönnyebb segíteni. Egytenyérynél erős trágyás föld kell, amit ősszel mélyen megsántunk, bő istállótrágyát adunk neki és a tetejét porhanyón tartjuk vetésig. A felét május elején későnéző lófogú kukoricával elvetjük, egy jó fellépés (60—65

em) sortávolságra, a sorban valamivel sűrűbben, mint a rendes vetésnél. Mélyre vessük a magot, rendszeresen takarjuk és jól nyomassuk meg a földjét nehéz hengerrel. A másik felét május végén vessük el. Kapáljuk, ahogy szokás, kétszer, háromszor, de ne egyeseljük ki a sorát és töltegetni sem szabad. Szeptembertől kezdve a tejes csővel együtt zöldén megetetjük az egészset, s ha lehet, akkor a haszna még gunk belőle, akkor a haszna még nagyobb. Egy tehénre 80—100 négyszögöl teljesen elég.

Aki megpróbálja, az írja meg a Kenyérnek, hogy elvihessük a hírét mindenkihez.

Ahhoz, hogy valaki tejtermeléssel hasznosan foglalkozhassék, először piac kell, ahol a tejet megveszik, vagy tejszövetkezet, amelyik tej, vaj, vagy sajt alakjában értékesíti. Végül pedig jó tejelő tehén. Rossz tehénnel hiába próbálkozunk, az soha meg nem fizeti a gondos takarmányozást.

*

Hamarosan írunk a tehén téli takarmányozásáról a Kenyérben.

Megkérdeztem egy gazda feleségét:

*

— Mondja, lelkem, mennyit fej a három tehéntől naponta?

— Húsz litert — mondja a menyecske.

— És mennyit szokott eladni?

— Legfeljebb 25 litert.

A MAGTÁRBAN a gabona megapad, mert száraz anyagának egy része elég. A zab például 7.2% száraz anyagot veszít 30 nap alatt.

*

A MAGTÁRBA LÉGSZÁRAZ állapotban került búza, rozs és árpa az első évben 2—3%-ot, másodikban 1%-ot, a zab az első évben 3—4%-ot, később 1—1.2%-ot veszít súlyából.

*

AZ ÖSZIBARACK LEVÉLTETŰ IRTÁSÁRA legmegfelelőbb a jól elkészített nikotinoldat. A gazdák sokszor követik el azt a hibát, hogy nincsenek tekintettel a permetezésre használt víz minőségére. A kemény meszes víz csak akkor lesz alkalmas a permetezésre, ha bele egy jó marék mosószódát teszünk hektoliterenként, különben az oldatba teendő szappan nem oldódik fel. Nagyon kemény vízeknél még több mosószódát is használhatunk, mindig annyit, hogy a szappan teljesen feloldódjon. A permetezéssel nem szabad addig várni, míg a levelek teljesen összezsugorodnak, mert az ilyen nagyon zsugorodott tetves levélben

a permetlé nem ér a tetvekhez. Mihelyt észrevesszük a tetvek jelenlétét, azonnal permetezzünk.

*

Bulgáriában kerek 14.000 holdon $7\frac{1}{2}$ —8 millió kg rózsaát szüretelnek, s ebből közel 2000 kg rózsaolajat állítanak elő. A valódi rózsaolaj azért olyan drága, mert minden kg-jának az előállítására kerek 2000 kg rózsa-szirmot igényel.

*

A MAGYAR BORSÓT NAGYON NEHÉZ KÜLFÖLDÖN ÉRTÉKESITENI, mert tele van zsiszikkal, pedig a magyar borsó mint vetőmag és mint étkezési cikk minőségileg felette áll a külföldi árúnak. A baj ott van, hogy a borsó zsiszikkmentesítésével (fertőtlenítésével) elkészítjük a borsót és utána fertőtlenítsük azonnal.

Ébresszék fel magatokban az egymás iránt való szeretet nagy erőit, hogy testté váljon bennetek minden akarat és az egymásért való dolgozás.

Felhívás. Felkérjük a állategészségügyi tanácsos urakat, hogy vidéki vásárok árait közölni szíveskedjenek lapunkkal. Felkérjük a gazdasági és gyümölcsészeti, szőlészeti stb. egyesületeket, szíveskedjenek állandóan értesítésekkel látni el bennünket a gyümölcs, zöldség, szőlő, must árákról. Állandó tudósítókat keresünk az ország minden részéből. A tudósítást díjazzuk.

Az iparos

Rovatvezető:

KOVALÓCZY REZSŐ dr.

A program

I.

Patilio florenci ötvösmester, Mátyás király felesége, az olasz Beatrice kíséretéhez tartozott s úgy telepedett meg Budán, valahol a vár tövében, — a monda szerint ott, ahol meleg forrásvíz tör elő a hegyoldalból, hogy misztikus ködbe burkolja a hűvös éjszakákat. Patilio magába vonult ember volt. Életét nem zavarta meg semmi, igaz, hogy nem is engedte kilendíteni abból az egyensúlyból, melyet az Istenfélelemből és a mestersége szeretetéből épített magának.

Senkisésem gondolta volna, hogy

Patilio, a nyílt olasz szemű, életerős, javakorabeli emberrel valami baj is történhet, senki sem látta előre a sorsának végzetes fordulását.

Egy ködös őszi reggelen, Patilio sötét kis műhelyébe lépett egy főúri hölgy. Sűrű fátyol fedte el arcát, de azon keresztül is mágusi erővel tüzelt két sötét szemé. Egy különös ékszert rendelt, öt zöld smaragdkövel kirakott arany násfát, Titkos szerkezettel változtatni lehetett a drágakövek állását és ha keresztet mutatott a smaragd, akkor kinyílnak a nádfa hátába készített kis mérgezelence. Patilio vállalta a munkát, de egy keveset reszkett a keze, amikor a rendelő elkészült. Mialatt azután a munka folyt, ha köd borult a városra, mindig megjött a főúri hölgy. Nézte a készülő ékszert, vagy talán inkább Patilio finom alkotású erőteljes kezét, vagy talán az ötvös-szeműveg alatt határozottan nőtt sötét szemét, vagy a hátravetett fekete, hosszú haját. Ki tudná? Ilyenkor levetette a fátyolt és odavitte közel a szögsárga hullámos haját a mester munkára hajló fejéhez. Sokára készen lett a nádfa, de mindig odajárt a műhelybe, mert a gazdája mindig talált rajta valami hibát.

Egyszer zárva találta a műhely kopott ajtaját az asszony. Hiába zörgetett, ki nem nyílt az ajtó.

Patilio pedig azt csinálta, hogy álmatlan éjszakákon színaranyból feszületet öntött, abba öt smaragd követ illesztett, kifaragta és kikalapálta és Krisztus szenvedése oly szörnyű erővel tekintett róla, hogy szinte kényszerítette a megváltozott előtti leborúlásra. Aztán, mikor a belső lelki izgalmból tett munkát letette a műhely asztalára készen, megírta végrendeletét, a nádfa gazdájához írta, megvalóította kintző szerelmét, ráhagyta élete utolsó munkáját, kitekintett az ablakon s a forrás gőzével elvegyülő hajnali pára hívására kiment az ajtón. Kemény, tétovánélküli léptekkel lépett. A Duna partján pillanatra megállt, az égre emelte a szemét, aztán lelépett a partot szegő kövekről a vízbe. A folyó sodra mohón kapott utána.

A nádfa gazdája szívét melengette a színarany feszület, órákhozszat térdelt előtte és így enyhítette büntudatát, míg egyszer rá nem lépett Jézus élete útjára és osztoगतta a szívét, aranyát, ezüstjét mindenkinék, aki lelki, testi kínokkal küzdött.

Egyszer királynője megnyitotta előtte a lelkét, a borzalmas válságot, a küzdelmet, ami ő benne azért keletkezett, mert Mátyással való házassága a gyermekáldás nélkül maradt. Hábózás nélkül ajándékozta oda Beatricenek a feszületet.

A királyné elfogadta az ajándékot, de híres ötvösmestereket hivatott, hogy a feszület hasonmását elkészíttesse a kegyes úrnőnek, aki elajándékozta legnagyobb gazdagsá-

gát. Hiába! Százan is megöntötték, faragták és kalapálták a fészület mását, mindegyik elkészítette, de soha senki nem tudta elkészíteni Patilió Jézusát.

II.

Egy vidéki földbirtokostól, harc-téri bajtársamtól hallottam, aki a galíciai frontáttörés után gránát-nyomással orosz hadifogságba esett s csak tizenkét esztendő múlva tért vissza. Elmondom, ahogy beszélt: „A háború előtt egy nagyszerű sportcipőmet hagytam otthon. Mindig kényes voltam a lábamra, a hegymászásra túrista szenvedélyem is kényszerített rá, hát bizony sokat kínlódtam a különféle lakkan-csokkal. El is felejtettem az egészet, mikor aztán itthon egyszer csak rátaláltam a cipőre. Annyira megörültem neki, hogy mihelyt egy kis időm és pénzem akadt, elutaztam a tiroli hegyekbe. Jót kontattam a

A műhely hangja az élet hangja.

cipőmön és hazaérve felkerestem a pesti kis susztert, hogy újat rendeljek. De nem találtam meg a régi helyén, a nevét meg, ha tudtam is, elfelejtettem. Kerestem, nem találtam két álló esztendeig. Azalatt hat párt csináltattam a minta szerint, egyik sem vált be, pedig tökéletes jó munka volt mind, — de nem az én cipőm volt egy sem.

Két hete véletlenül megtaláltam az öreget, megcsinálta a cipőmet, a régi, becsületos cipőmet.

Megkérdeztem tőle a titkát, gondolkozott, aztán azt mondta:

— Hát én bizony nem tudom.

Én meg elhittem neki.

*

Egy történelmi legendát és egy mai igaztörténetet írtunk iparos rovatunk élére, programcikknek. Irhattunk volna ezeret az ostornyéltől kezdve a királyi asztal sok műtárgyáig arról, hogy a kézművesiparos a lelkét és szívét önti munkájába, ha nem is tudja, ha nem is akarja. A műhelyben, ha még olyan technikai magaslaton áll is, ott zeng a szerszámok zajában a titokzatos hang, amelyikből a tehetség kezén művészet támadhat, de mindegyik iparosban a munka eredményének büszkeségét serkenti és ezzel a nemzeti társadalom értékes tagjává alapozva, aki minden nagy eszmék befogadására és ápolására alkalmas.

Ezért fogja a Kenyér, minden párt és egyéb magyar marakodáson túl, figyelni a sorsát, segíteni az élet küzdelmében a szellem hatalmas fegyvereivel a magyar kézművesiparost. Fogadjon el hűséges kísérőjének.

OLVASÓINKHOZ.
Lapunk a dolgozó iparos mellett kíván lenni munkájában, segítségére akarunk lenni a mindennapi élet ezernyi gondjában útbaigazítással, felvilágosítással, jó tanáccsal. Forduljon ezért bizalommal iparos-rovatunk szerkesztőségéhez mester, segéd, vagy tanuló legközelebbi lapszámunk iparos-rovatában megtalálja a kérdéseire kért választ.

Sztalin Oroszország zsarnoka a távolkeleti Vladivosztozkban újabb 20 embert ítéltetett halálra. Eddig a kelet-sibériai vasútvonal 217 tisztviselőjét végeztette ki. Valamennyit szabotázással és trockizmus-sal vádoltak.

Párisban óriási izgalmat keltett, hogy ismeretlen tettesek elrabolták Miller orosz tábornokot, aki a kommunista Oroszország elől külföldre menekült s most a Franciaországban élő kommunistaellenes orosz emigráció vezetője. A gyanú egy barátja, Skoblin őrnagy ellen fordul, aki állítólag Sztalinhoz pártolt. Skoblin különben Millerrel egyidőben szintén eltűnt, feleségét azonban letartóztatták.

Kisiparosnak nem kell bánatpénzt letenni közszállításokra

Az iparügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki, amelyben a kisiparosoknak a közszállításokban való részvétele megkönnyítése érdekében elrendelte, hogy a Közszállítási Szabályzat értelmében a Kúró hatóságok mentesítsék a kisiparosokat a bánatpénz letétele alól.

Az Országos Kézművesipari Kiállításon felvonultak szebbnél-szebb cikkekkel a fővárosi és vidéki kisiparosok, még pedig 57 iparosszakma 1137 kiállítóval. Befejezték munkájukat a bírálóbizottságok is, amelyek az iparügyi minisztérium képviselőjének előnklete mellett odaitélték az aranykoszorúkat, amelyekért különösen erős volt a versenyzők küzdelme. A kiállításon részt vett 11 vidéki ipartestület közül a győri, ujbpesti és a kecskeméti ipartestületek nyerték el a vándordíjakat.

Az iparosadóságok rendezése

Mióta a kormány az eladósodott gazdák védelme érdekében rendeletet bocsátott ki, a kisiparosok az egyenlő elbánás elvére hivatkozással szintén védelmet kérnek az önhibájukon kívül eladósodott iparosok részére. A mi-

nisztériumokban beható tárgyalások folynak a fedezettel bíró iparosadóságok oly rendezése érdekében, hogy méltányos feltételek mellett törleszthessék az iparosok adósságait. Az iparügyi miniszter a pénzügyminisztert felkérte arra, hogy az iparosoknak köztartozásai tekintetében enyhítéseket hozzon. Remélhető, hogy e kezdeményezésnek meg is lesz a fogantatja, mert hiszen a pénzügyminiszter már Pécsen tartott beszédében a kisiparosok adójának mérséklését kiáltásba is helyezte.

A MISKOLCI IPAROSSÁG szék-házavató ünnepet tartott, amelyen a kormány, a hatóságok és iparos érdekképviseletek kiküldöttei melegen üdvözlötték a miskolci kisiparos-társadalmat, amely az összetartás jegyében jó és szép hajlékot emelt az iparoséletnek és kulturának.

NAGY SIKERE VOLT az e hó 15-én bezárult Magyar Nemzeti Nyomdatványkiállításnak, amely a nyomdaipar fejlődését tárta szemünk elé. Külön érdekessége volt a kiállításnak az a terme, amely bemutatta, hogy mily nagy szerepe van a nyomtatványnak az ember életében. A születéstől a halálig, a keresztlevéltől a gyászjelentésig az átlagember körülbelül 750 kg. papírt használt el.

IPAROSNAGYGYÜLES volt a Hajdu Hét alkalmával Hajduböszörményben, amelyen a Tiszántúlról többszáz iparos vett részt s megvitatták az iparoság aktuális kérdéseit. — Nagygyűlést rendezett a győmrői ipartestület is s ezzel kapcsolatban sikerült segéd- és tanonc-munka-kiállítást nyitott meg, amelyen az ipartestület és az egész járás segédei és tanoncai nagy számban vettek részt.

A NAPOKBAN száz német kisiparos látogatott el Budapestre. A német iparosok megtekintették a Városligetben rendezett Országos Kézművesipari Kiállítást is és elragadtatással szemlélték a magyar iparosok remekbe készült, szebbnél-szebb munkáit.

NEMZETKÖZI FODRASZVERSENEN lesz október hó 10—12-én Berlinben. A versenyen a magyar fodrásziparosok is résztvesznek.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI IPARTESTÜLET félszázados jubileuma alkalmával díszközgyűlést tartott, amelyen az iparügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszterek is résztvettek. Ez alkalommal Bornemisza Géza iparügyi miniszter nyolc régi, érdemes iparosnak elismerő oklevelet nyújtott át megleghangú beszéd kíséretében.

A budapesti Horthy Miklós-híd

szeptember 12-én megnyílt. A forgalomnak való átadása ünnepélyes keretek között történt. A megnyitó ünnep középpontja a hidat elzáró papírszalag elszakítása volt. A szalagot a kormányzó szakította el s ezzel szimbólikusan azt fejezte ki, hogy az átjárást elzáró akadályt elhárítja és ezentúl semmi akadályja nem lesz az átkelésnek.

A híd 552 méter hosszú, magyar hidépítő mérnökök, magyar munkások építették, magyar gyárak szállították a teljesen modern híd rendkívül szép tartó vasszerkezetét.

Az első híd a budapesti Dunán a Lánchíd volt. Széchényi István nevéhez fűződik, akit kora „a legnagyobb magyarnak” nevezett. Ő küzdött, harcolt, dolgozott azért, hogy Buda és Pest között megteremtse az összeköttetést. Ez a híd jelenti a két város egyesülésének és világvárossá fejlődésének kezdetét. A Lánchíd büszkén áll ma is, szinte csodálatos mesteri kivitelben, szilárdan és merészen ível a széles Duna felett. Ma „Széchényi-híd” a neve, megalkotójának emlékére.

Amikor egy híd épül, akkor mindig eszünkbe kell, hogy jusson annak jelentősége. Jelkép a híd, jelképe az emberi testvériségnek, jelképe a békességnek és a fejlődésnek. A híd összeköti egymással az embereket, a hidépítés tüntetés a béke mellett (a háborúban a hidakat felrobbantják), a híd a fejlődésnek is jelképe, mert a magasra emelkedett kulturát hirdeti.

Mi magyarok áhítatos lélekkel állunk meg a híd előtt, amelyben ennek a kis magyar nemzetnek jövőjét látjuk megelevenedni s az első pesti Dunahíd megalkotójának a szavával szólunk:

„Magyarország nem volt, hanem lesz.”

MEGHALT Horthy István lovassági tábornok

Vitéz nagybányai Horthy István lovassági tábornok, felsőházi tag, a kormányzó testvérbátyja 79 éves korában váratlanul meghalt. A kitűnő katona és a nemzetét szerető magyar ember mindenfelé ismert volt, hiszen ő vezette az évenként megtartott gazdalovaglásokat, melyeken a külföld minden részéből igen sokan vettek részt és lovaglások alkalmával olyan szeretettel és magyar nyíltszívűséggel beszélt a magyar nép egyszerű fiaival, akik a lovaglások útvonalán nagy ünnepléssel fogadták. Számottevő szerepet játszott a mai politikai életben és a háborút végigszenvedett katona gazdag multjára tekinthet vissza a túlvilágról.

Vásároljunk

a

Szövetkezeti Bolt-ban

BUDAPEST,

VII., Rákóczi-út 36

A munkás

A munkásság dolga a háború előtt az állami gondoskodás munkájában igen kevés helyet foglalt el és természetes, hogy így a munkáskérdésekkel való foglalkozás az internacionális gondolat szolgáltatában álló szociáldemokrácia kezében összpontosult. A szociáldemokráciának egy kétségtelen érdeme az, hogy a munkáskérdésre felhívta a társadalom figyelmét, alapvető hibája azonban az volt, hogy a munkásszervezkedésnek alapjául az osztálygyűlöletet állította és a munkásság érdekvédelmi megnyilatkozásait és akcióit a marxista politikának szükséglete és kívánsága szerint irányította. Végül, hogy a munkásmozgalmak

taktikai eszközei közt első helyre az osztályharcot állította. Hogy hiba volt, azt bizonyítja Szovjet-Oroszország mai tömegeinek helyzete és a szovjetdiktatúra borzalmi.

A háború előtti kor felfogását semmi sem menti, még az sem, hogy mindenki, aki dolgozni akart, megtalálhatta, igaz, sokszor kevésigényű gazdasági élete lehetőségeit. A véres háborúnak kellett következni, hogy az egész társadalom felfigyeljen a munkásember életére és megkezdődjék az erőteljes népjóléti munka. Be fogunk számolni „A Magyar Jövő” rovatunkban arról a társadalmi munkáról, amelyik az országgyűlés akaratából több vonalon indult el és rá fogunk minden alkalommal mutatni arra, hogy ezt a kezdetet újabb bátor lépéseknek kell követniök, melyek az egyik oldalon biztosítják a munkás védelmét, a másik oldalon pedig gyakorlati alapon, telepítéssel, munkáalkalmak nagyarányú szervezésé-

vel biztosítják a munkásnép emberi életét.

Távol a napi politikától mondjuk, hogy a magyar munkás érdeemes arra, hogy a nemzeti társadalom keretében megkapja a teljes egyenjogúságot és ezen az úton, értékes darabja lehessen a nemzeti gazdasági életnek is.

Nyilván fogjuk tartani lapunkban a munkásság kérdéseit, és megtaláljuk majd a módját a gyakorlati megsegítésnek is.

Legközelebb közölni fogjuk azokat a lehetőségeket, amelyeket ebből a célból a munkásságnak nyújtani óhajtunk. Felhívjuk munkásolvasóink figyelmét mai számunkban ismertetett törvényre, amely egyelőre az ipari munkásságra és a szellemi munkásokra vonatkozik, megszabja a munkaidő idejét a fizetéses szabadság idejét és a legkisebb bérek megállapítására hoz rendelkezéseket.

Krónika

Meghalt 87 éves korában Massaryk G. Tamás, a csehszlovák köztársaság első elnöke... Szegény, gazdasági cseléd-sorból származott, de szívós akarattal tanult s még a háború előtt egyetemi tanárrá lett, majd az osztrák képviselőházba is beválasztották, ahol a császári ház iránt túlrelmes csehek közé tartozott és a cseh nép kívánságait az osztrák államkeretben óhajtotta megvalósítani. Politikai tevékenysége azonban inkább elméleti (tudományos) magaslaton folyt. A háború alatt külföldre menekült s a tudományos munkáiról ismert nagy tudós minden tekintélyét és összehökkentését arra használta fel, hogy, mint egyik művében maga mondja: „szétrombolni segítsen Ausztria-Magyarországot”, melynek romjain a csehek és tótok együtteséből, ezek közös államát, a csehszlovák államot megalkossa. A tudós Massaryk az emberi és nemzeti egyenjogúság, „a humanizmus” művelője, ebben a munkájában sokszor került ellentétbe önmagával, elveivel. Terve sikerült, megalkotta államát s annak első elnöke lett. A magyaroknak nem volt barátja és a történelem úgy fog emlékezni rá, mint aki felelős azokért az igazságtalanságokért, melyek a magyarságot érték. Temetése nagy pompával folyt le Prágában, papi segédlet nélkül, mert felekezeten kívüli volt.

Emberi nagyságát az egész világ

elismerte és a magyar sajtó is méltóan emlékezett meg róla.

*

Világhírű találkozás a Hitler és Mussolini találkozást. 1934-ben járt a német nép vezére Olaszföldön Mussolininál. Ezt a látogatást viszonzozta most az olasz birodalom miniszterelnöke Németországban. Mussolini kormányzása óta nem lépte át Olaszország határát s most, mikor sötétzöldszínű, páncélos különvonata a német birodalomba érkezett, az egész német lakosság óriási lelkesedéssel fogadta. A találkozás eredménye valószínűleg a német-olasz szövetség lesz, mely a két ország eddigi barátságát nagyban meg fogja erősíteni.

*

Spanyolország földjén állandóan véres csaták dúlnak. Az élénk harci tevékenység színhelye még mindig az Atlanti-óceán partjain fekvő Gijón és Oviedo vára, amely a nemzetieknek a birtokában van ugyan, azonban az asturiai bányászok vörös miliciája és a baszk sereg maradékaik körülzárva tartják. A várost hónapok óta hősiiesen védelmezi a bennszorult nemzeti katonaság és minden támadást véresen visszavert. Egy tenyérnyi terület az, ahol a két város fekszik. Észak-Spanyolország utolsó kis darabja ez, mely a kormány kezén van. Franco minden nappal közeledik ennek a vörös szigetnek teljes elfoglalásához s akkor az egész észak birtokába kerül s a felszabaduló csapatok a keleti frontra küldhetők.

*

Leégett az 1873-ban épült bécsi Rotunde elnevezésű óriási kiállítási csarnok. A köralakú épület valószínűleg rövidzárlat következtében gyulladt ki.

*

Toporc szepességi faluban óriási tűz pusztított, több mint 100 ház égett le s a kár 2 millió pengőt tesz ki.

*

Az Amerikai Egyesült Államok (USA) megtiltotta a hadianyag kivitelét, ez az intézkedés Kínában nagy nyugtalanságot és visszatetszést szült, annyira, hogy a nankingi kínai kormány követe útján tiltakozott az USA kormányánál.

*

Angliában 63 ezer fontot (1½ millió pengő) fordítottak tej-propagandára, hogy a gazdák által termelt fölösleges tej is fogyasztásra kerüljön. A kormány többek közt elrendelte, hogy az iskolás gyermekek minden délelőtt egy-egy pohár tejet kapjanak. A propagandának óriási eredménye lett, amennyiben a tejfogyasztás igen nagy mértékben emelkedett.

Testnevelés

Rovatvezető:

BUCSINSZKY VIKTOR

A magyar sport az elmúlt hetekben is az európai, sőt világeredklődés központjában állott, de a magyar szívek ideges dobogása leste a magyar színek győzelmét a rádió előtt. Az eseményekről a következőkben számolunk be.

FUTBALL

Ferencváros—Lazio 4:2 (1:1)

A Ferencváros csapata harmincezer főnyi közönség jelenlétében erős küzdelemben szerezte meg az olasz Lazioval szemben a két gól előnyét. A középeurópai kupa sorsa az október 24-én Rómában tartandó második mérkőzésen dől el a két csapatnak. És előreláthatólag nagy és erős mérkőzésre van kilátás.

A Középeurópai Kupa története

A Nemzetközi Football Szövetség (rövidítve: FIFA) 1927-ben vándordíjat alapított, amelyért a középeurópai futballnemzetek: Magyarország, Csehország és Ausztria 3—3 élcsapata kiesési rendszer alapján mérköztek. Minden egyes mérkőzést kétszer vívtak meg, egyet a saját otthonukban, egyet pedig az ellenfél hazájában. A két mérkőzés eredménye alapján jut tovább a győztes csapat. Később a három országhoz Olaszország, majd Svájc, Jugoszlávia, Románia is csatlakozott. A művészi serleg védői eddig a következő csapatok voltak: 1927. AC Spárta, Csehszlovákia, 1928. Ferencváros FC, Magyarország, 1929. Ujpest FC, Magyarország, 1930. SK

Rapid, Ausztria, 1931. First Vienna, Ausztria, 1932. FC Bologna, Olaszország, 1933. FC Ausztria, 1934. FC Bologna, Olaszország, 1935. AC Spárta, Csehszlovákia, 1936. FC Austria, Ausztria.

Magyarország—Csehszlovákia 8:3
(2:2) Európa kupa.

A Hungária-úti pályát közel 30.000 ember sűrű sorokban övezte körül, hogy tanuja lehessen a magyar válogatott csapat első őszi válogatott mérkőzésének. Csehszlovákia válogatott futball csapata volt az ellenfele, amellyel az Európa-kupaért mérközött. A magyar csapat minden egyes részében ellenállhatatlan és minden akadályt leküzdő játékosok olyan hatalmas gólarányú győzelmet aratott jóképességű ellenfele felett, amely győzelem sokáig emlékeztetésben marad nemcsak a közvetlen nézőknek, hanem minden egyes magyar sportembernek. A csapat lelke, irányítója és a győzelem legfőbb részese Sárosi György dr. volt, aki tüneményes játékával, nemcsak a mezőnyben, hanem különösen az ellenfele kapuja előtt olyan lövőkészségről tett tanúbizonyosságot, amely párjat ritkítja. Az első félidőben, amikor még nem a megszokott helyén, hanem az összekötő helyén játszott, már látni lehetett, hogy az ő irányítása mellett egészen más játék alakult volna ki. A döntetlenül végződött félidő után, a szövetségi kapitány a középcsatár helyére tette Sárosi dr.-t és ekkor az ő csupa tűz, lelkesedéssel telített játékával, valamint társainak önzetlenségével egymaga döntötte el a mérkőzés sorsát. Lövései nyomán hétszer rezent meg a kaput körülvevő háló, hétszer ujjongott az embergyűrű a magyar győzelmet jelentő gólok nyomán. Hiába volt az ellenfélnek mindent elkövető erőlködése, hogy

mentse, ami még menthető, meg kellett hajolni a magyar csapat nagyobb tudása, nagyobb lendülete és lelkesedése előtt. Hiába volt Planickának, az Európa-híres cseh kapusnak szívét, lelkét és bátorságát belevető önfeláldozó védése, Sárosi dr. által irányított lövések nem tévesztették el a célt és Csehszlovákia csapata megérdemelt vereséggel volt kénytelen a pályát elhagyni. A magyar közönség lelkesedése határt nem ismert és a mérkőzés után Sárosi dr.-t, a nap hőjét vállain vitte ki a pályáról.

Austria—Svájc 4:3. Európa kupa

Bécsben Ausztria válogatott csapata ugyancsak az Európa-kupaért mérközött, ezuttal Svájc csapata volt az ellenfele, amelyet erős küzdelem után 4:3 arányban legyőzött. A két mérkőzés után az Európa-kupa a következő: 1. Olaszország 6 pont, 2. Magyarország 6 pont, 3. Ausztria 5 pont, 4. Csehszlovákia 5 pont, 5. Svájc 0 pont.

KERÉKPÁR

Magyarország csapata győzött az ország körüli kerékpár versenyben

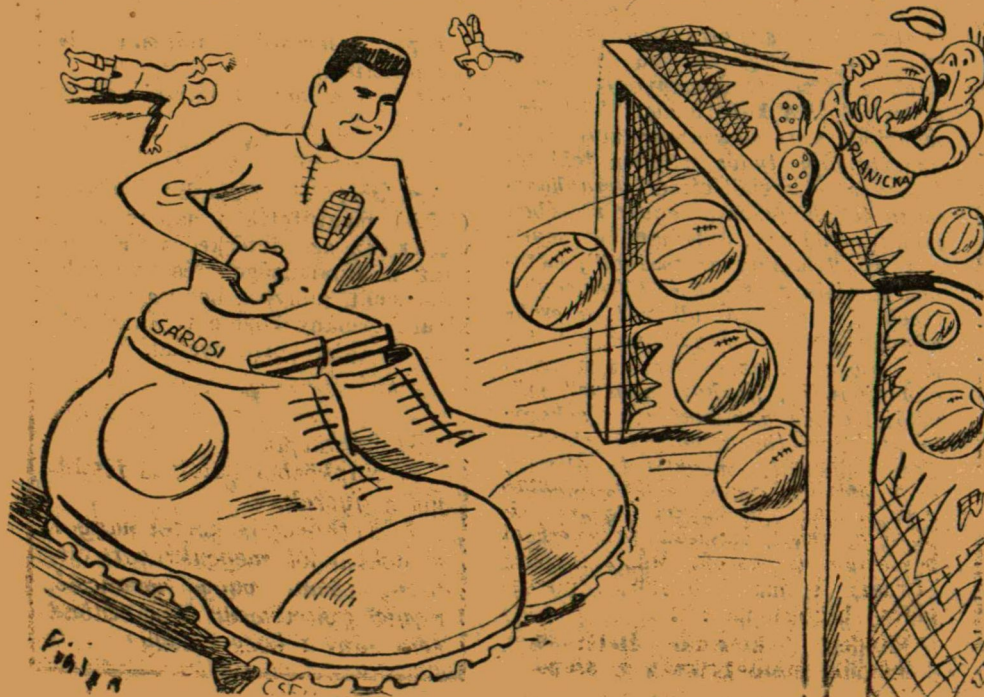
Külföldön ezeket mozgat meg az ország körüli kerékpárcsapatverseny. Ebben nem kis része van a gyáraknak, melyek reklám céljából újabb és újabb modell-biciklikkel küldik a versenyzőket.

A Magyarország körüli ötnapos kerékpáros verseny öt szakaszra oszlott. I. nap: Budapest—Szeged 162 km. II. nap: Szeged—Debrecen 223 km. III. nap: Debrecen—Budapest 219 km. IV. nap: Budapest—Keszthely 240 km. V. nap: Keszthely—Budapest 180 km. Összesen tehát 1024 km. A versenyen Ausztria, Lengyelország, Románia, Belgium és Magyarország vett részt.

A lakosság mindenütt nagy szeretettel, lelkesedéssel fogadta a versenyzőket és a hatóságok is a legnagyobb előzékenységgel álltak rendelkezésre. A verseny Magyarország és Lengyelország közti küzdelemmé fejlődött és a következő eredményeket hozta:

1. Magyarország 101 óra 22 p. 04 mp., ami 31.050 km-es órátlagnak felel meg, 2. Lengyelország 101 óra 22 p. 19 mp., 3. Ausztria 101 óra 48 p. 36 mp., 4. Románia 102 óra 14 p. 37 mp.

Egyéni győztes lett: Sztrakti osztrák 33 óra 45 p. 23 mp óránkénti átlaggal, a második Vaszilevszki lengyel, a magyar Szalay harmadik helyre került.

ATLÉTIKA

A Magyar Athletikai Szövetség két-napos csapatbajnoki viadalán nagy-szerű küzdelemben, igen jó eredményeket értek el atlétáink. Különösen a sprintstafétában a BBTE csapata remekelt, amely a 4x200 méteres stafétabajnokságban a MAC-al vívott igen erős küzdelemben országos rekorddal ~~nyert~~ *nyert*, míg a 4x100 méteres stafétát is kitűnő idővel nyerte meg. A csapatbajnokság többi számaiban a győztesek ellenfelük gyengesége miatt csak mérsékelt eredményeket értek el. A bajnoki verseny keretében országos női versenyt rendezett az NTE, amelynek során K. Csák Ibolya magasugró világbajnoknőnk a *távolugrásban 531 cm-es eredménnyel új országos rekordot ért el.*

A csapatbajnoki verseny közben futottak be a marathoni bajnokság résztvevői is, amelyben Mucsi, a Postások fiatal versenyzője győzött.

Európa atlétikájának nagy meglepetése Berlinben zajlott le, ahol Svédország kitűnő együttese kis pontkülönbséggel legyőzte a mult évi berlini olimpiai játékokon kitűnően szerepelt Németország csapatát. Különös figyelmet érdemelnek Svédország versenyzőinek eredményei, mert október 9—10-én Budapesten szerepelnek a magyar válogatott ellen.

KI FOGJA MEGNYERNI AZ EURÓPAI KUPÁT?

FERENCAROS-E?

LAZIO-E?

Kívágni

Szavazzatok a két szelvény valamelyikével. Azok között, akik eltalálják sorshuzást tart a Kenyér szerkesztősége s az első 10-nek könyv-díjat oszt.

A diftériaellenes védőoltásokat kötelezővé teszik. Az oltóanyag és az oltás díjtalan.

KERTÉSZ, nős, gyermektelen, állást keres. Mint magyar állampolgár jelenlegi csehszlovákiai állásában állandóan kiutasítás veszélyének van kitéve. 18. éve szolgál egy helyen mint uradalmi kertész. A kertészet minden ágá-hog ért. Címe: Petróczy István, Beje, posta: Tornala, Slovenskó.

Levágandó és

A KENYÉR
1937 október 1.
Rejtvenypályázati szelvény
beküldendő

Egészség

Rovatvezető:
SZELECZKY GYULA dr.

Csak egészséget adjon az Isten

Igy szól a magyar ember szavajárása és gyakran kiséhajt a száján, de leginkább olyankor, amikor már a nyakán a baj. Pedig segítenünk kellene a jó Istennek, egészségünket gondozni kellene ahelyett, hogy lép-ten-nyomon ellene cselekszünk.

Mi azt hisszük, helyesen gondolko-zunk, ha feladatunkat abban látjuk, hogy megtanítsuk a magyar népet arra, miként kell megtörnie a beteg-séget, hogyan kell védekezni ellene, mert ez nemcsak az orvos dolga, ez minden embernek kötelessége. A Kenyér vállalja ezt a kötelességet, mert

a nemzet, a faj jövőjének leg-első és el nem engedhető felté-tele az egészséges nép.

Mi nem gyógyítani akarunk — té-vedés ne essék —, mi segíteni aka-runk az orvosnak, segíteni a sok

Tisztaság nél-kül nincs egézs-ség.

tévhit leküzdésében és abban, hogy értelmes magyarokat nevelünk, akik ismerik az egészség parancsait.

Hogyan fogjuk ezt a munkát vé-gezni?

Mindjárt el is kezdjük.

*

Általában azt mondhatjuk, hogy vannak egészséges és beteg emberek. Biztonságban azonban senki sincs, ha még annyira egészségesnek tartja is magát, mert a betegség oka nem mindig az emberben van. Az orvos-tudomány kiderítette, hogy a fertőző (ragályos) betegségeket apró élőlé-nyek, úgynevezett baktériumok okoz-zák. Ezek a baktériumok szabad-szemmel nem láthatók és csak górcsővel (4—500-szoros, vagy ennél is nagyobb nagyításra alkalmas mű-szerrel) figyelhetők meg. Pontosan és biztosan állapította meg sok-sok-ezer orvostudós kutatása a baktériu-mok életét. Minden betegségfajtának más és más, egymástól teljesen kül-önböző, tehát biztosan felismerhető baktérium az okozója. Más a thyphus (tifusz) és más a tetanus (merev-görcs) baktériuma stb.

Minden baktérium életét is-merjük, mindegyiknek a szapo-

rodása, fejlődése, tartózkodási helye, viselkedése, kedvenc ele-dele teljesen ismert az orvos előtt és így — és ez a lényeg — az ellenük való védekezés mód-jai is ismereteseek.

Nehezebb dolog a betegségek másik fajtája, amelyek inkább a beteg testi hajlamossága, belső természete foly-tán keletkeznek. De ezekben sem va-gyunk tanácstalanok.

Egyelőre ennyi a mondanivalónk.

*

Az egészséges élet parancsait kö-vetkező számainkban ismertetni fog-juk. Felkérjük olvasóinkat, őrizték meg lapunkat, hogy tanításaink fenn-maradjanak és hasznát vehessék em-bertársaink.

Kérjük a falujáró, vagy ott lakó értelmiség tagjait, első-sorban az orvosokat, írják meg tapasztalataikat, az egészségtel-lenes szokásokról s mindarról, amit a népegészségügyre vo-natkozóan megfigyeltek, A Kenyér szerkesztőségének.

Állandó tudósítótakat keresünk!

A falu egészségügyével eredménye-sen és gyakorlati alapon az Országos Közegészségügyi Intézet foglalkozik. Az államnak ez az intézménye a Ma-gyar jövő egyik biztosítója. Munká-ját A Kenyér ismertetni fogja.

A csecsemőgondozás néhány szabálya

1. A gyermek fejét langyos szappanos vízzel minden nap meg kell mosni.

2. A gyermek száját nem öb-lítjük soha.

3. Az éjjeli szoptatásról ok-vetlen szoktassuk le a gyerme-ket. Nappal vagy 3, vagy 4 óránkint szoptassuk, de haj-szálpontos időre.

4. Zöldesszínű ürítésnél bél-hurut van. Ilyenkor kevés cuk-ros teát főzünk neki, vagy rizs-nyágot szoptatás helyett.

5. Négyhónapos koráig ne ül-tessük. Hathetes kortól napjá-ban egyszer, kétszer percekre hasonfektetjük.

6. Napközben oldalt is feküd-jön a gyerek.

7. Kéthónapos kortól nagyon jó neki a jól megcukrozott cit-rom-, alma- vagy narancslé. Egyéb gyümölcsöt nem szabad neki adni 1 éves koráig.

A belügyminiszter falumunkája

Elkészült azoknak a községeknek a névsora, amelyekben a tisztifőorvosok véleménye szerint van lehetőség magánorvosok letelepedésére. Egyelőre 75 ilyen községet találtak, támogatni fogják fiatal állásnélküli orvosoknak ezekben a községekben való letelepedését. A kormány gondoskodik arról is, hogy a községi orvosok megfelelő lakáshoz és rendelőhöz juszanak, erre a célra 25 éves lejáratú MABI-kölcsönök szolgálnak.

A zöldkeresztes védőnőkben mutatkozó hiány csökkentésére kibővíti a budapesti és debreceni védőnőképző intézetet, Szegeden pedig új iskolát létesítenek.

A falvakban főzőtanfolyamokat létesítenek, miután a tavalyi kísérletek kitűnő eredménnyel végződtek. A népet egyszerű, tápláló ételek megfelelő elkészítésére tanítják.

Az Országos Közegészségügyi Intézet kilenc év óta több mint 25.000 falusi kút vizét vizsgálta meg és megállapította, hogy azok 70%-a nem ad megfelelő vizet. Ezen segíteni kíván a kormány. A drága artézi kutak helyett kisebb mélységű aknás vagy fúrt kutakat fognak létesíteni, amelyeket átlag 500—1500 pengőből meg lehet építeni. Az intézet augusztus végéig 517 falusi kútutat létesített és a hitelkeret alapján évente körülbelül 220 új kút létesíthető. Így tíz év alatt az ország minden községében lesz megfelelő kút.

Egyik fontos kérdés a malária leküzdésének megszervezése. Ez év januárjától szeptemberig 4500 maláriabeteg jelentette be, de a megbetegedések száma ennél sokkal nagyobb. A zalamegyei Letenyén maláriavizsgáló állomást létesítettek, minden módon felkutatják és megelőzik a járványt. Igyekezzenek lehetővé tenni, hogy a szunyogtenyésztő mocsarak lecsapolhatók legyenek.

André Gide könyvéből:

„... a szovjetmunkás a fizetéséből nem tud megélni és a szó szoros értelmében éheznek...”

„... az éhezőkrol a szovjet nem ad ki statisztikát (kimutatást), de a munkások gyenge és rossz táplálkozását megmutatja a munkateljesítményekrol szóló statisztika. Napról-napra kevesebb a munkateljesítmény...”

„... a szovjetmunkás oda van szögezve gyári vagy mezőgazdasági munkahelyéhez, ha más helyre megy, szabotázs büntetést követi el és választhat Szibéria vagy a gépjegyvergolyó között.”

(Szabotázs francia szó, a tessék-lássék munkát jelenti.)

Krónika

Ziller, a német vitorlázó repülő-főoktató Berlinben kétüléses repülőgépen 4900 méter magasra emelkedett s ezzel az eddigi világrekordot (2276 m.) több mint kétszeresével túlhaladta.

*

A Himalája, a világ legmagasabb hegységének jégvilágát már sokan meg akarták mászni, mindeddig azonban ez senkinek sem sikerült. A megmászásra szervezett expedíciók is megállapították egy titokzatos élőlénynek a jelenlétét, amelynek az emberhez hasonló lábnyomai vannak. Ezt a különös élőlényt, amelyet a hegység tövében lakók pandának neveznek, még soha senki szemre nem tudta s az amerikai New-Haven-i egyetem most százezer dollárt (5—6 százezer pengő) tűzött ki annak, aki a pandát felkutatja.

*

Párisban a munkaadók szövetségének két palotáját ismeretlen tettesek két pokolgéppel felrobbantották. A pokolgépek egész kis csomagok voltak és a küldőnc, aki hozta, egyszerűen lehelyezte az egyik és másik házban az asztalra. A pokolgépek óraszerkezettel voltak ellátva és pontosan működtek. A robbanás olyan erős volt, hogy mind a két épületet rombadöntötte. Halálos szerencsére nem történt, mert az épületben épp abban az időben senki se tartózkodott. A két házmaster esodával határos módon menekült meg. A bombák ismeretlen robbanóanyagot tartalmaztak, állítólag egy, csak Németországban gyártott, borszasztó erejű robbanóanyaggal voltak töltve. Eddig a tetteseket a rendőrség nem tudta kinyomozni.

*

Páris és Bordeaux között ötszázötöközött egy gyorsvonat egy személyvonattal. A szerencsétlenségnek 8 halottja van és 80 sebesültje.

*

A Keletindiai Szövetség ülésén előadást tartott India egyik egyetemének neves tanára, melyben kifejtette, hogy India legsúlyosabb problémája a túlmépesedés. Lakossága az elmúlt hat évben 24 millióval növekedett, holott már jelenleg sem termel népessége ellátásához elegendő élelmiszert. A túlszaporodás főoka a gyermekházaság, nem ritka eset, hogy a 18 éves hindu nő már 5—6 gyermeknek adott életet.

*

Borneó szigetén (Délkelet Ázsia) a lakosság fellázadt a holland uralom ellen és a lázadást csak úgy lehetett leverni, hogy az ottani rendőrség segítségére a szintén holland

Jáva szigetéről katonaságot szállítottak.

*

Drapoli szerb faluban most ünnepelte 90 éves házasságát Zivanovics Velko, a 107 éves férj, felesége 104 éves, fiuk 89 éves.

*

A francia külkereskedelem 11 milliárd deficittel járt 1937 első 8 hónapjában, ami annyit jelent, hogy 11 milliárd frankkal többet vásárolt a külföldről, mint amennyit eladott. Tudjuk, hogy az olyan ember, aki többet költ, mint amennyi bevétele van, hogy jár és így a francia frank sorsa is meg van pecsételve.

*

A eszkerényi ásatások során Marosi Arnold cisztercita tanár, az ásatások vezetője, 22 avar sírt ásott ki. Az egyikben egy avar vezér csontmaradványai voltak, mellette a Iovának csontváza, a kantár és egyéb szerszámok gyönyörű művi bronz maradványaival. A vezér mellé a lovát is eltemették mindig.

*

Budapesten a Rudas-fürdő építkezésénél 1600 éves vár falait találták, melyek Diocletianus római császár idejéből származnak. Tudvalevőleg abban az időben a római birodalom keleti határai a Dunáig terjedtek és a Dunántúl elnevezése Pannónia volt. Ugyancsak a Rudas-fürdő környékén találtak egy avar sírt, melyben az emberi csontok mellett egy vaddisznó teljes csontváza fekiadt. Valószínűleg azért, mert az illető nagy vadász lehetett. Ez a sír is körülbelül Krisztus után a negyedik századból származik. Ezüst pénzeket is találtak I. Ulászló magyar király idejéből.

*

Békés vármegye főispánja Németországba utazott, az ott lévő mezőgazdasági munkások meglátogatására. A munkások mintegy hétezeren a nyári félére mentek ki és valamennyien leveleik szerint meg vannak elégedve sorsukkal. A főispán célja ellenőrizni helyzetüket és az esetleges bajaik orvoslása.

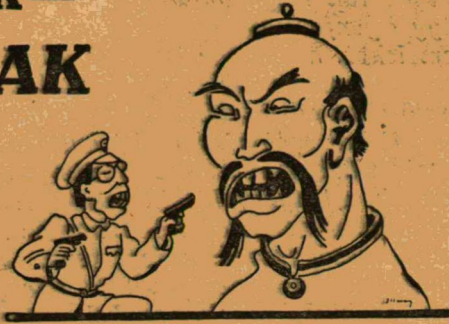
*

A Hangya Szövetkezet tisztviselőinek nagy ajándékot adott, amennyiben fizetésüket családjuk nagyságához szabta és ezáltal nagyon megsegítette a nagycsaládú tisztviselők gazdasági helyzetét.

*

A budapesti Ganz-Danubius gyár által készített Árpád típusú motoros expressz vasúti kocsik mindenféle nagy tetszést aratnak. A belgrádi nemzetközi vásárral kapcsolatban a jugoszláv kormány is kipróbálta, most pedig Bulgáriában a bolgár király utazott rajta és nagy meglepetését nyilvánította. A kocsi 3 óra alatt tette meg azt az utvonlatot, amelyet a rendes gyorsvonat 4 óra alatt szokott. 103 km óránkénti átlagot is elért.

JAPÁNOK— KINAIÁK

Távol-Keleten szörnyű háború dúl a sárga faj két nagy népe, a japánok és kínaiak között. A támadók a szigetlakó japánok, akik kerekén százmillió lelket számlálnak. A kínaiak körülbelül négyszázötvenmilliónyi nép, tehát több, mint Európa összes lakossága és a föld lakóinak egynegyed részét ők adják. Japán kétszer akkora, mint a történelmi Magyarország volt, Kína olyan, mint Európa.

Ebben a pillanatban két harctéren folyik a háború. Mind a kettő Kína földjén. Északon, a régi kínai fővárostól, Pekingtől délre. Pekinget rövid harcok után elfoglalták a japánok.

A másik harctér délebbre van, Sanghai tengerparti kikötőváros környékén és ennek a harcnak a japánok részéről célja Nanking, Kína tulajdonképpen mostani fővárosának bevétele. Sanghai nemzetközi város és az angol, francia és egyéb nagy államok által naggyá tett kereskedelmi központ. Kína hosszú időn keresztül elzárkózott attól, hogy az európai országokkal kereskedelmi viszonyba lépjen és a nagyhatalmak fegyverrel kényszerítették ki végül a Kínával való csereforgalom létrejöttét. Ez a város tehát tulajdonképpen kulcsa a kínai birodalomnak és a mai viszonyok között életéreje is, ezért vetették magukat a japánok Sanghaira, már csaknem teljesen birtokba is vették és megnyitott az út előttük Nanking, a főváros felé.

Napokkal előbb bejelentették, hogy Nankingot repülőgépekkel el fogják pusztítani és figyelmeltették különösen a külföldieket, hogy a várost hagyják el, mert repülőbombáikat kiméltelenül fogják használni. Az előre bejelentett időben 40, sőt 100-as rajokban óriási bombavető repülőgépek jelentek meg a város felett és azóta is naponként óriási károkat okoznak nehéz bombáikkal, úgy épületekben, mint a kínai lakosság és katonaság között. A kínai repülők és repülővédelmi ügyük szinte tehetetlenek a tömegtámadásokkal szemben.

A harc egyenlőtlen, mert a japán technika nagy-szerűen felszerelt hadsereggel, óriási hajóhaddal bír. (Egy nagy japán csatahajónak annyi ágyúja van, mint a kínaiak egész hadihajórajának együttvéve.) Japán a harmadik tengeri hatalmasság. A legtöbb hadihajója Angliának van, utána az Amerikai Egyesült Államok következnek és a harmadik Japán.

Mi okozta a háborút?

Tudni kell, hogy a japánok százmilliónyi népessége nem fér el a szigetországban. Hiába vannak az óriási gyárak, hiába igyekszik az állam mindenféle eszközökkel segíteni a munkásnép elhelyezkedésén, a roppant szapora japáni új meg új rajokat bocsát ki, akiknek az elhelyezése lehetetlen. Ez a feszültség nyomja rá bélyegét Japán egész politikájára. El kell helyezni a népet, amely a hazájában nem fér el! Önmagától adódik, hogy az óriási kínai birodalom,

amelynek nyugati részein még ma is vannak nomád életet folytató törzsek, különösen Ázsia szíve felé eső területeken, hol beláthatatlan gyepük és csak legéltetésre használt területek fekszenek, szinte kinálkoznak a betelepülésre. A roppant szorgalmas és szívós japáni nép ott is, a legrosszabb talajviszonyok mellett is, ha befészkelheti magát, bizonyosan feltárja a föld mélyén levő kincseket, erdőket telepít, majd gyárakat állít, mezőgazdasági kulturát honosít meg és minden akadályt legyőz, mert Japán a legmodernebb és legműveltebb államok közé tartozik. Évtizedekkel ezelőtt elsajátította az európai kulturát, műveltséget, a japán fiatal tudósok mindenütt az egész világon ott voltak, ahol valamit tanulni lehetett és amikor hazájukba tértek, ott meghonosították a tanultakat. A túlnépesedés az egyik oka annak, hogy Japán Kína ellen fordult és Kínát teljesen hatalma alá akarja, venni, hogy a japán népfölösleg településeit nemcsak elősegítse, de egyszersmind a jövőben biztosíthassa a ma ellen-séges kínáival szemben.

A másik oka a háborúnak kifejezetten politikai természetű. Az orosz bolsevista szellem Kínában befészkelte magát és a mai hivatalos kínai kormány (Nanking) kormányzási elvei nagyon hasonlítanak a bolsevista elvekhez. Kiválglik ez abból is, hogy a bolsevista Oroszország fegyverekkel, tankokkal, repülőgépekkel és más hadi technikai csodákkal segítette és támogatja a nankingi kormányt.

Japán erősen nemzeti állam szervezetet alkot, egész népe, az utolsó emberig szélsőségesen nacionalista gondolkozású és egységesen, erősen meg van szervezve. Japán a német birodalomhoz és Olaszországhoz hasonlóan a legnagyobb ellensége a bolsevizmusnak és nem tűrheti, hogy a négyszázmillió lakosú Kínán a bolsevizmus úrrá legyen és még kevésbé volna kellemes neki, ha az orosz Szibéria és Kína közé ékelt japán fennhatóságú országok (Korea félsziget, Mandzsuko ország), hol számtalan japán telepedett meg, északról és délről a bolsevista harapófogóba kerülne.

A háborúnak japán szempontból időszerűsége is van, mert nagyon jól tudja, hogy a szovjet Oroszország belső bajokkal küzd, az európai államok között nagy feszültség van, tehát sem a Szovjet, sem Anglia nem zavarhatja meg abban, hogy Kínát letiporja.

A hét nép élete és lelke

A két sárgabőrű faj között ebből a szempontból óriási különbségek vannak.

A japánok egységes nemzeti szervezetet alkotnak és csaknem kivétel nélkül a Buddha vallás hívei. Ezért is egységes a nép. Vallásuk a lélek-vándorlást hirdeti és ez borzasztó lelkierőt ad a japánoknak. Hallatlan vitérsége onnan származik, mert vallása azt hirdeti, hogy ha valaki hősi halált hal, annak jutalma az lesz, hogy a lelke olyan élőlénybe vándorol át, amelyben az ilyen halál bőséges jutalomban részesül. Ha a japán császár meghal, a halálba utána megy miniszterelnöke és szó nélkül követi el magán a hasmetszést, amit úgy hívnak, hogy harakiri és a szörnyű kínok között rácsapó halált boldogan és mosolyogva várja.

A japáni nép a modern technika vívmányai köze-pette él. Az elektromosság, a vasút, a repülés mind megszokott dolog és a legtökéletesebb. Valamikor nagyrészt bambusz nádából építette házeit, leginkább azért, mert Japánban igen sok földrengés

van, az utolsó tíz évben volt egy esztendő, amikor 1560 földrengés érte az országot s ezek a nádból épült házak, ha kárt is okozott bennük a földrengés, akkor is könnyen újraépíthetők voltak. Most a japáni vasbetonból építi a házeit, a legnagyobb tökéletességgel.

Japán szigetország, a keskeny, északról délre húzódó szigetek közepén magas hegységek húzódnak, a legmagasabb hegycsúcsa 3700 m magas, tehát mindenütt a hegységtől jobbra és balra meredek lejtők szaladnak be a tengerparthoz és ezeken a lejtőkön terül el a mezőgazdasági terület. Mezőgazdaságuk roppant fejlett, tele öntözőberendezésekkel, terraszokkal, azonban nagyrésze annak a veszélynek van kitéve, hogy a hegységekből lerohanó esővíz elpusztítja az ültetvényeket, vagy a sok tűzhányó megsemmisíti az esztendő munkáját. A mezőgazdasági terület nagyon kevés és egyáltalán nem tudja ellátni élelemmel az ország lakosságát. Így hát óriási gyáripár fejlődött és ezzel hatalmas városok keletkeztek.

Tokió, az ország fővárosa öt és fél millió lakóval számol. Newyork és London után a világ harmadik legnagyobb városa.

Ez nyomja rá a japán ember életére bélyegét. A modern és a gépek dübörgésétől hangos Japán ősi vallását, ősi nyelvét és ősi kultúráját mégis megtartotta. Legjellegzetesebb a japán írás, több, mint ötezer betűje van (a mi betűink száma 24), japánul írni és olvasni tehát művészet. Ebben különben megégyezik a kínaiakkal.

Kína Krisztus előtt 1800-ban, tehát közel 3900 évvel ezelőtt is kulturált nemzet volt. Háromezerkilencszáz évvel ezelőttről ismerjük uralkodóit, történelmét. Ez a nép Ázsia belsejéből mindig támadásoknak volt kitéve, a különféle más népek részéről és ezekkel szemben való védekezés céljából emelte a kínai falat, Krisztus születése előtt, a IV. és III. században. Ez a fal 2450 km hosszúságban ma is áll, különben 16 m magas és 4—6 m széles. Ez megvédte ugyan Kínát a támadásoktól, de egyszersmind elzárta a külvilágtól, az egyik oldalon a fal, a másik oldalon a tenger olyan határokat alkotott, hogy azon ki- vagy bemenni alig lehetett. Így Kína megmaradt a maga ősi mivoltában és a különben is a hagyományokhoz nagyon ragaszkodó nép az újkori kultúrát még ma is csak kis mértékben fogadta be. Ami mégis beszivárgott közéjük, az inkább megbontotta a nép egységét és ezáltal károsan hatott a kínai lelkiségére. Nyelvük mondhatni egységes, vallásuk azonban nagyon sokféle, ezek ugyan nagyrészt a buddhizmusnak valamely válfajai, azonban olyan szakadékok választják el őket egymástól, melyek áthidalhatatlanok. Ma Kínában körülbelül 2 és fél millió katolikus és néhány 100.000 evangélikus él. Nagyobb hódítást a muzulmán (török, perzsa) vallás ért el, de az óriási birodalomban ez is elenyésző kis százalékot jelent.

Kína, mint államszervezet is széttagolódott, különösen az utóbbi évtizedekben. A központi kormány Nankingban székel, de az országnak alig negyed része tartozik hozzá. Az állam többi részeiben inkább kínai nacionalisták uralkodnak, tábornokok, törzsfők, vagy a különféle vallások istenei, élő emberek, akiket istenként tisztelnek, ezeknek nagy hatalmuk van. Kína tehát szétszóródott ország és az óriási birodalmat a technikai eszközök (telefon, táviró, út, vasút) jelentősége miatt szinte össze se lehet fogni. Kínában népszámlálás még nem volt, csak becslés útján

állapították meg lakóinak számát és természetesen, hogy ilyenformán semmi egységes népi szervezete nem lehet, hadserege is egész jelentéktelen. A japánnal szemben álló, majdnem négyszeres erőt képviselő Kína egyáltalán nem érvényesül a harcokban.

Mi hát mégis az az ősi kultúra, ami Kínát jellemzi? Több ezer éves óriási kiterjedésű öntözőberendezések, a tenger felé lejtő országrészekben, amelyek segítségével rengeteget tud termelni és nagyon belterjes mezőgazdaságot tart fenn. Az ember azt hinné, hogy ez a mezőgazdaság tele van állattal, modern ekékkel, cséplőgépekkel, szántógépekkel stb. Nem így van. A kínai földművelő ember csak ritkán és csak melleleg használja az ekét. Nagyrészt egyáltalán nincsen ekéje. Ezen a roppant kiterjedésű termékeny területen lakik a sok millió ember és ott búzát, rizst, cukornádat, gyapotot termel. Délkínában még egészen trópusi növények is megteremnek, kétszer, sőt háromszor is aratnak földjeiken. Két-, háromféle növényt termelnek egyszerre ugyanazon a földön és például búzavetéseik a mi kataszteri holdainkra számítva, rossz évben is 14—18 mázsát adnak. Az összes talajmunkák kézi erővel történnek, ásó, kapa használatával, ezek helyettesítik az igavonót, a mezőgazdasági gépeket. Minden tenyérnyi terület a kínai munkások kezében finom kerti talajjává válik és talajművelő, növénytermelő módszereik évezredek örökségeként a vérükben van. Délkínának rengeteg teaültetvénye van és ismert dolog, hogy az úgynevezett orosz teák, amit a teavivők annyira megbecsülnek, túlnyomórészt Kínából kerülnek. A kínaiaknak alig van állatjuk, állattenyésztést nem folytatnak, csak éppen annyit tartanak (lovat, ökröt, szamarat, öszvért, kétpúpú tevét), amivel az egykereű kordélyokon elvihetik valamelyik víziúthoz vagy városba terményeiket. Igavonó állataikat a nyugati hegyvidékről szerzik cserekereskedelem útján. Fekél és iszap trágyákat használnak, melyeket ősi módszereik szerint roppantul gondoznak.

Tehenük nincs, tejet nem fogyasztanak. Általában azoknak a vidékeknek kereskedelme fejlődött ki inkább, melyek víziutak, nagy folyók mentén fekszenek. Bár a kínai folyók nagyrészt kevésbé hajózhatók és a forgalmat csak vontatott uszályhajókkal végzik. Rengeteg országútjuk van, ezek azonban keskenyek, gondozatlan állapotban vannak és lassanként elsüllyednek a talajban, úgy, hogy automobilközlekedésre csak itt-ott alkalmasak. Az óriási birodalomnak alig 40 ezer km vasútja van. A nyugati hegyvidék széles gyepük és kiirtott erdők házája. Itt csak kevés számmal élnek emberek és ezek is nomád életet folytatva vándorolnak nyájaikkal. Itt vannak nagy hegységeik, a legmagasabb csúcs 7000 m magas.

Ki fog győzni?

Azt hiszem, nem lehet kérdéses, hogy a szervezett és egységes vitéz japán nép a maga acél szörnnyetegeivel, repülőgépeivel, ha véres harcok után is, de el fogja érni célját. Hogy miért, az mindenki előtt világos lehet.

A japán tengeri szörnnyetegek, hadihajók kíséretében száz meg százezer katona száll partra, töméntelen ágyú, repülőgép segíti a csapatokat és a másik oldalon a kétpúpúteve-karavánok vonulnak biztos, kitartó lépteikkel, de a gépekhez viszonyítva csigalassúsággal, hátukon a gyatra löszerrrel és rizzsákokkal a hadsereg ellátására.

Igaz történetek

Telek Sándor rimaszombati asztalosmester, aki egyébként ismert magyar költő, műhelyében a polgármester rendelésére egy művészi szekrény készült. Két inas szállította a polgármesterhez. Utközben a remélt borralalón ábrándoztak és már előre futott a nyáluk a habos és egyéb finomságokra, amit belőle venni akartak. De bizony a polgármester híres fősvénységét most is megtartotta és nem adott borralalót. A két inas kiséideig bosszankodott, de nagy hirtelen összenéztek és még ott a helyszínen szörnyű verekedésbe kezdtek. A polgármester megkérdezte:

— Mi bajotok van?
 — Ő tette zsebre az egész borralalót — mondotta a társára az egyik.
 — Nem igaz, ő nem akar velem osztozni — kiabált kivörösödve a másik.
 A polgármester elszégyelte magát és jól megborralalozta őket.

100 PENGŐÉRT MIT KAPUNK:

- 3.16 angol fontot
- 113.66 belgát
- 19.16 kanadai dollárt
- 571.10 cseh koronát
- 86.22 dán koronát
- 852.50 dinárt
- 19.16 dollárt (USA)
- 554.— francia frankot
- 34.72 hollandi forintot
- 106.40 lengyel zlotyt
- 3.278.— leit
- 2.057.— levát
- 376.20 lírát
- 61.20 németbirodalmi márkát
- 76.84 norvég koronát
- 109.60 osztrák schillinget
- 83.42 svájci frankot
- 74.91 svéd koronát

MIT KAPUNK AZ IDEGEN PÉNZÉRT:

	Pengő
1 angol font	26.01
100 belga	87.975
100 kanadai dollár	521.73
100 cseh korona	17.51
100 dán korona	115.97
100 dinár	11.73
100 dollár (USA)	521.88
100 francia frank	18.05
100 hollandi forint	287.95
100 lengyel zloty	93.94
100 lei	3.05
100 leva	4.86
100 lira	26.58
100 németbirodalmi márka	163.356
100 norvég korona	130.13
100 osztrák schilling	91.19
100 svájci frank	119.87
100 svéd korona	133.49

Keresztrejtvény-verseny

Rovatvezető: GERE BEN PÁL

A keresztrejtvény játék a betűkkel, szavakkal. Megfejtése közben számtalan új fogalommal ismerkedünk meg, játszva szórakozunk és szórakozva tanulunk. A Kenyér olvasóinak e kedves időtöltésen felül igyekezetüket jutalmazni is kívánjuk, ezért a helyes megfejtők között tíz értékes könyvet osztunk ki. A beküldési határidő október 10. Elegendő levelezőlapra a két leghosszabb (nyilas) sort leírni. Mellékelendő a rejtvényszelvény.

Vízszintes:

1. Mindennapi imánk kezdő sora.
11. Felvidéki megszállt város.
12. Rag, - ról párja.
13. Kérdőszó.
14. Kétjegyű mássalhangzó.
15. Könyvben sok van.
17. Leánynév.
19. Se tegnap, se holnap.
20. Ének.
22. Alattomos támadásra biztat.
24. Fordítva kutya teszi.
25. Álmos Péter névbetűi.
27. Északi nép.
28. Fálusi megszólítás.
29. Kezdetleges műveltségű nép.
32. Nem szorosan.
34. Váczi Tamás névbetűi.
35. Segít.
36. Igen mássalhangzó.
37. Táplálkoztak,

39. Pucolnak vele.
41. Egészen kis folyó.
42. Hasznavehetetlen holmi.
44. Sír.
45. Kocsmában mérik.
47. Itt kel fel a nap.
49. Fordítva víz van benne.
51. Kétjegyű mássalhangzó.
52. Jelt ad.
53. Szomszéd állam pénze.
55. Tiszteletbeli rövidítése.
56. Számjegy.
58. É. I. L.
60. Mussolini megszólítása.

8. Fohász.
9. Római hatos.
10. Gyümölcs.
16. Ugyanaz, mint a 3.
18. Egyforma betűk.
21. Na ugye.
23. Kézi biztosítékot vesz.
24. A fog igéje.
26. Szerzetesek megszólítása.
28. Merész ember.
30. Nem itt.
31. Régi nép.
32. Kopasz.
33. Nagyon öreg.
38. Városban sok van.
40. Szegecs.
42. Biztosíték.
43. A közelébe.
46. Naplemente.
47. A 7. eleje és vége.
48. Jómagad.
50. Járunk benne.
52. Iskola rövidítése.
54. Nem oda.
57. Többes személyes névmás.
59. A kör része.
61. Urbán Vince névbetűi.

Függőleges:

1. Jó magyar közmondás.
2. Hajtsa fel.
3. Rangjelző szócska.
4. Taszít.
5. Magyar vezér volt.
6. Asszony.
7. Gyakori zsidó vezetéknev.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
11				12			13				
14			15	16		17	18			19	
20		21		22		23			24		
		25	26		27			28			
29	30			31			32			33	
34			35							36	
37		38					39		40		
		41			42		43		44		
45	46			47			48		49	50	
51			52			53		54		55	
56		57			58	59			60	61	

Csere – Bere Adás – Vétel

Ebben a rovatban közlendő hirdetések díja: egyszeri megjelenés 20 szög P 1.50, előfizetőknek P 1.00, 40 szög P 2.80, előfizetőknek P 2.00. A hirdetések díja postabélyegeken is beküldhető „A Kenyér” kiadóhivatalának, Budapest VIII., József-körút 5.

20 HP Fordson traktor és felszerelése eladó 1000 P-ért, prima állapotban. Válaszbélyegre válaszolok. Heller Miklós, Tiszánána, p. u.

Eladó sürgősen 5 HP Langen és Wolf stabil üzemképes motor, 28 cm szájnnyílású géphajtásos szecskavágó, üzemképes. Buncsik István, Sári, Pest m.

Eladó egy jókarban lévő 6-os Nicholson cséplőgarnitúra, teljes felszereléssel. A gőzgép magánjáró. Cím: özv. Lázár Antalné, Hajduszosbósló.

Eladó 20-as Fordson traktor, kifogástalan állapotban, továbbá 20-as Ganz szívógázmotor generátorral. Gözmalom, Önöd.

Eladó MÁV 48 cöllos dobgyós, hátulszelelés, toklászó és golyós cséplőszekrény, üzemképes állapotban, szijakkal együtt. Elcserélem csukott Nash autót bármilyen kis nyitott 2 vagy 4 személyes, üzemképes autóért. Mizsei József, Jászberény, Nefejejs-u. 5.

Bököly hava Őszó	1937 OKTÓBER						Mindszent hava	
	A hó és hét napjai	rk. naptár	prot. napt.	gör. napt.	A Nap		A Hold	
					kel	nyugszik	kel	nyugszik
1	Péntek	Remig pk.	Malvin	B. A. véd.	5:58	17:40	2:34	16:02
2	Szombat	Őrzoangy.	Petra	Ciprián	5:59	17:38	3:43	16:22
3	Vasárnap	L. sz. Teréz	Helga	Dénes	6:01	17:36	4:52	16:41
4	Hétfő	Ass. sz. Fer.	Ferenc	Hiczőt	6:03	17:34	5:59	17:02
5	Kedd	Placid vt.	Aurél	Mamelta	6:04	17:33	7:06	17:23
6	Szerda	Brunó hv.	Brunó	Tamás ap.	6:05	17:31	8:11	17:49
7	Csütörtök	Rózsafüzér	Amália	Szergiusz	6:06	17:29	9:14	18:17
8	Péntek	M. N. A.	Etelka	Pelágia	6:08	17:27	10:14	18:54
9	Szombat	Dénes pk.	Dénes	Jakab ap.	6:10	17:25	11:09	19:36
10	Vasárnap	Borg. sz. F.	Gedeon	Eulamp	6:11	17:23	11:58	20:27
11	Hétfő	Placidia	Brigitta	Fülöp diak.	6:12	17:21	12:42	21:23
12	Kedd	Miksa	Miksa	Andronik	6:13	17:19	13:19	22:26
13	Szerda	Ede kir.	Kálmán	Papil	6:15	17:17	13:51	23:34
14	Csütörtök	Kalliszt p.	Hélén	Nasár	6:17	17:15	14:20	—
15	Péntek	Sz. Terézia	Teréz	Lucián vt.	6:18	17:13	14:46	0:44
16	Szombat	Gál ap.	Gál	Longin vt.	6:20	17:11	15:11	1:56
17	Vasárnap	Al. Margit	Hedvig	Ozeás	6:21	17:09	15:36	3:19
18	Hétfő	Lukács ev.	Lukács	Lukács ev.	6:22	17:08	16:04	4:32
19	Kedd	A. Péter	Lucius	Kleopatra	6:24	17:06	16:34	5:53
20	Szerda	Vendel	Iréne	Artemius	6:25	17:04	17:08	7:16
21	Csütörtök	Orsolya vt.	Orsolya	Hiláron ap.	6:27	17:02	17:51	8:40
22	Péntek	Kordula sz.	Előd	Aberc pk.	6:28	17:00	18:41	9:57
23	Szombat	Ignác pát.	Gyöngyike	Jakab ap.	6:30	16:58	19:41	11:06
24	Vasárnap	Rafaél főa.	Salamon	Proklusz	6:31	16:56	20:49	12:02
25	Hétfő	Mór pécsi p.	Blanka	Marcián	6:32	16:54	22:01	12:45
26	Kedd	Dömötör	Dömötör	Demeter	6:34	16:53	23:14	13:18
27	Szerda	Szabina vt.	Szabina	Nesztor	6:35	16:51	—	13:46
28	Csütörtök	Simon Jud.	Simon	Ferenc	6:37	16:50	0:25	14:08
29	Péntek	Narcisz pk.	Zeno	Anasztázia	6:39	16:48	1:35	14:28
30	Szombat	R. Alfonz	Kolós	Zenób	6:40	16:47	2:40	14:49
31	Vasárnap	Krisztus kir	Ref. eml.	Epimák	6:41	16:46	3:50	15:07

Ujhold 4-én, 12 óra 58 perc.

Első negyed 12-én, 16 óra 47 perc.

Holdtölte 19-én, 22 óra 48 perc.

Utolsó negyed 27-én, 14 óra 26 perc.

Jövő számunkban új szombat esti beszélgetés lesz. Folytatjuk az ősmagyarok életét.

Adó rovatunk kezdődik a Földadó ismertetésével.

Polgár rovatunk a polgári törvénykönyv ismertetésével (család, házasság, örökösödés, stb.)

Az agrárrolló az ipari és mezőgazdasági árak különbségét fogja hozni.

A novemberi vásári naptárt is lehozzuk.

Schlesinger és Társa

zsákkereskedelmi részvénytársaság
Budapest, iroda: V., Perczel Mór-u. 2.
Sürgőny cím: Sackhaendler. Telefon: 1-215-28, 1-185-67.

Juta- és lenzsák, vízmentes ponyvák, szőlőkötözőfonalak, kévekötelek.

Zsák- és ponyvakölcsönzés

A KENYÉR legközelebbi száma
szombaton e hó 16-án
mindenütt kapható!

Kiadótulajdonos:

DR. SZENT-IVÁNY JÓZSEF

A szerkesztésért és kiadásért felelős

DR. SZENT-IVÁNY JÓZSEF

Nyomatott a Stádium Sajtóvállalat Rt. körforgógépén, Budapest, VIII. ker., József-körút 5. szám.

Felelős: Györy Aladár igazgató.